

2013–2014 IR 2014–2015 MOKSLO METŲ PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ BENDRIEJI UGDYMO PLANAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai (toliau – Bendrieji ugdymo planai) reglamentuoja pagrindinio, vidurinio ugdymo programų, suaugusiųjų bendrojo ugdymo programų (toliau – Ugdymo programos) ir su šiomis programomis susijusių neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimą. Vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais ir kitais teisės aktais sudaromi 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų mokyklos ugdymo planai.

2. Bendrųjų ugdymo planų tikslas – nustatyti ugdymo programų vykdymo bendruosius reikalavimus ir pateikti rekomendacijas mokykloms ugdymo turiniui formuoti ir ugdymo procesui organizuoti, kad kiekvienas besimokantysis pasiektų geresnių ugdymo(si) rezultatų ir įgytų mokymuisi visą gyvenimą būtinų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų.

3. Bendrųjų ugdymo planų uždaviniai:

3.1. pateikti gaires mokyklos ugdymo turiniui, planui ir mokymosi aplinkai kurti ir pritaikyti pagal mokinių mokymosi poreikius;

3.2. nustatyti minimalų pamokų skaičių, skirtą ugdymo programoms įgyvendinti.

4. Bendruosiuose ugdymo planuose vartojamos sąvokos:

Dalyko modulis – apibrėžta, savarankiška ir kryptinga ugdymo programos dalis.

Kontrolinis darbas – žinių, gebėjimų, įgūdžių parodymas arba mokinio žinias, gebėjimus, įgūdžius patikrinantis ir formaliai vertinamas darbas, kuriam atlikti skiriama ne mažiau kaip 30 minučių.

Išlyginamoji klasė – klasė, sudaryta iš mokinių, nutraukusių mokymąsi ar nesimokiusių kai kurių bendrojo ugdymo dalykų.

Laikinoji grupė – mokinių grupė dalykui pagal modulį mokytis, diferencijuotai mokytis dalyko ar mokymosi pagalbai teikti.

Mokyklos ugdymo planas – mokykloje vykdomų ugdymo programų įgyvendinimo aprašas, parengtas vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais.

Pamoka – pagrindinė nustatytos trukmės nepertraukiamo mokymosi organizavimo forma.

Specialioji pamoka – pamoka mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, skirta įgimtiems ar įgytiems sutrikimams kompensuoti, išskirtiniams asmens gabumams ugdyti.

Specialiosios pratybos – švietimo pagalbos teikimo forma mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, padedanti įveikti mokymosi sunkumus ir sutrikimus.

Kitos Bendruosiuose ugdymo planuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr.38-1804) ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. UGDYMO PROGRAMŲ VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

I. UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMO TRUKMĖ

5. Ugdymo organizavimas:

5.1. 2013–2014 mokslo metai:

2013–2014 mokslo metai								
Klasės	5	6	7	8	9 (gimnazijų I)	10 (gimnazijų II)	11 (gimnazijų III)	12 (gimnazijų IV)
Mokslo metų pradžia/Ugdymo proceso pradžia	09-01*							
Trimestrų trukmė	1-asis 09-02–11-29 2-asis 12-02–02-28 3-iasis 03-03–06-06 (6–10, gimnazijų I, II klasei) ir 05-30 (5 klasei)							
Rudens atostogos	10-28–10-31							
Žiemos (Kalėdų) atostogos	12-23–01-03							
Žiemos atostogos	02-17–02-18							
Pavasario (Velykų) atostogos	04-14–04-18***							
Ugdymo proceso pabaiga	05-30	06-06					05-29	
Ugdymo proceso trukmė savaitėmis	32	35					34	
Vasaros atostogos	06-02–08-31	06-09–08-31**					05-30–08-31****	

*Mokslo ir žinių dienos sutapus su poilsio diena, ugdymo proceso pradžia mokyklos sprendimu gali būti nukeliama į artimiausią darbo dieną po poilsio dienos;
 **10 (gimnazijų II) klasių mokiniams į atostogų laiką neįskaitomos dienos, kai jie laiko pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą švietimo ir mokslo ministro nustatytu laiku;
 ***12 (gimnazijų IV) klasių mokiniams atostogų dienos, per kurias jie laiko kalbų įskaitas, perkeliamos į 04-22–04-23 dienas;
 ****12 (gimnazijų IV) klasių mokiniams į atostogų laiką neįskaitomos dienos, kai jie laiko brandos egzaminus švietimo ir mokslo ministro nustatytu laiku.

5.2. 2014–2015 mokslo metai:

2014–2015 mokslo metai								
Klasės	5	6	7	8	9 (gimnazijų I)	10 (gimnazijų II)	11 (gimnazijų III)	12 (gimnazijų IV)
Mokslo metų pradžia/Ugdymo proceso pradžia	09-01							
Trimestrų trukmė	1-asis 09-01–11-28 2-asis 12-01–02-27 3-iasis 03-02–06-05 (6–10, gimnazijų I, II klasei) ir 05-29 (5 klasei)							
Rudens atostogos	10-27–10-31							
Žiemos (Kalėdų) atostogos	12-22–01-02							
Žiemos atostogos	02-17–02-18							

Pavasario (Velykų) atostogos		03-30–04-03**	
Ugdymo proceso pabaiga	05-29	06-05	05-28
Ugdymo proceso trukmė savaitėmis	32	35	34
Vasaros atostogos	06-01–08-31	06-08–08-31*	05-29–08-31***

*10 (gimnazijų II) klasių mokiniams į atostogų laiką neįskaitomos dienos, kai jie laiko pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą švietimo ir mokslo ministro nustatytu laiku;

**12 (gimnazijų IV) klasių mokiniams atostogų dienos, per kurias jie laiko kalbų įskaitas, perkeliama į 04-07–04-08 dienas;

***12 (gimnazijų IV) klasių mokiniams į atostogų laiką neįskaitomos dienos, kai jie laiko kalbų įskaitas arba brandos egzaminus švietimo ir mokslo ministro nustatytu laiku.

6. Ugdymo procesas įgyvendinant pagrindinio ugdymo programą gali būti skirstomas trimestrais, pusmečiais arba kitokios trukmės ugdymo laikotarpiais, įgyvendinant vidurinio ugdymo programą – pusmečiais arba kitokios trukmės ugdymo laikotarpiais. Pusmečius ir kitokios trukmės ugdymo laikotarpius nustato mokyklos vadovas, suderinęs su mokyklos taryba.

7. Mokyklos dirba penkias dienas per savaitę, išskyrus Bendrųjų ugdymo planų 116 ir 171 punktuose numatytus atvejus.

8. 5 klasių mokiniams per mokslo metus skiriamos papildomos 10 mokymosi dienų atostogos. Mokykla papildomų atostogų laiką ir trukmę derina su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokyklos taryba. Papildomas atostogas rekomenduojama numatyti taip, kad jų dalis sutaptų su 6–12 (gimnazijų I–IV) klasių mokiniams skiriamomis Žiemos atostogomis.

9. Valstybinė mokykla (biudžetinė įstaiga), vykdanči ugdymą tautinės mažumos kalba, suderinusi su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, savivaldybės mokykla (biudžetinė įstaiga), vykdanči ugdymą tautinės mažumos kalba, suderinusi su savivaldybės vykdomosios institucijos ar jos įgaliotu asmeniu, valstybinė ir savivaldybės mokykla (viešoji įstaiga) ir nevalstybinė mokykla, vykdanči ugdymą tautinės mažumos kalba, suderinusi su savininku (dalyvių susirinkimu), gali keisti Žiemos (Kalėdų) ir Pavasario (Velykų), taip pat papildomų atostogų 5 klasių mokiniams atostogų datas.

10. Mokyklos vadovas iškilus situacijai, keliančiai pavojų mokinių sveikatai ar gyvybei, ar paskelbus ekstremalią padėtį priima sprendimus dėl ugdymo proceso koregavimo. Apie priimtus sprendimus mokyklos vadovas informuoja valstybinės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją, savivaldybės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savivaldybės vykdomąją instituciją ar jos įgaliotą asmenį, valstybinės ir savivaldybės mokyklos (viešosios įstaigos) ir nevalstybinės mokyklos savininką (dalyvių susirinkimą).

11. Jei oro temperatūra – 20 laipsnių šalčio ar žemesnė, į mokyklą gali nevykti 5 klasių mokiniai, esant 25 laipsniams šalčio ar žemesnei temperatūrai – 6–12 (gimnazijų I–IV) klasių mokiniai. Šios dienos įskaičiuojamos į mokymosi dienų skaičių.

II. MOKYKLOS UGDYMO TURINIO FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS. MOKYKLOS UGDYMO PLANAS

12. Mokyklos ugdymo turinys formuojamas atrenkant ir pritaikant ugdymo turinį pagal mokyklos tikslus, Lietuvos visuomenės vertybes, konkrečius mokinių ugdymo(si) poreikius.

13. Mokyklos ugdymo turinys formuojamas ir įgyvendinamas vadovaujantis Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir

mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-3848) (toliau – Pagrindinio ugdymo bendrosios programos), ir Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-269 (Žin., 2011, Nr. 26-1283) (toliau – Vidurinio ugdymo bendrosios programos), Bendraisiais ugdymo planais, Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-1049 (Žin., 2012, Nr. 76-3957), ir atsižvelgiant į mokyklai skirtas mokymo lėšas.

14. Formuojant mokyklos ugdymo turinį ir rengiant mokyklos ugdymo planą remiamasi švietimo stebėsenos, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo ugdymo procese informacija, pasiekimų tyrimų, mokyklos veiklos įsivertinimo ir išorinio vertinimo duomenimis. Mokykla, formuodama ugdymo turinį, gali priimti sprendimą dėl atskiro dalyko mokinių pasiekimų stiprinimo konkrečiais mokslo metais ir įgyvendinti numatytas priemones.

15. Mokyklos formuojamo ugdymo turinio dalį sudaro mokykloje ir už jos ribų vykdoma kultūrinė, meninė, pažintinė, kūrybinė (toliau – pažintinė ir kultūrinė veikla), sportinė, praktinė, socialinė, prevencinė, vertybinių nuostatų ugdymo veikla, siejama su mokyklos tikslais, mokinių mokymosi poreikiais. Pažintinei ir kultūrinei veiklai per mokslo metus turi būti skiriama nuo 30 iki 60 pamokų (iki 10 mokymosi dienų). Ji organizuojama mokyklos ugdymo plane nustatytu laiku.

16. Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo bendrosiose programose dalyko turinys pateikiamas dvejiems mokslo metams ir pamokų skaičius Bendruosiuose ugdymo planuose taip pat nurodomas dvejiems mokslo metams. Mokykla, įgyvendindama mokyklos ugdymo turinį, gali nuspręsti pamokas per dvejus metus skirstyti ir kitaip, nei nurodoma Bendruosiuose ugdymo planuose.

17. Mokykloje vykdomoms ugdymo programoms įgyvendinti rengiamas mokyklos ugdymo planas, vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų nuostatomis. Mokyklos ugdymo plano rengimas grindžiamas demokratiškumo, subsidiarumo, prieinamumo, bendradarbiavimo principais, įtraukiant mokytojus, mokinius, tėvus (globėjus, rūpintojus). Į mokyklos ugdymo plano rengimą gali būti įtraukti ir vietos bendruomenės atstovai.

18. Mokyklos ugdymo planui rengti rekomenduojama mokyklos vadovo įsakymu sudaryti mokyklos bendruomenės narių grupėms atstovaujančią darbo grupę. Grupės darbui vadovauja mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

19. Mokykloje susitariama dėl ugdymo plano turinio, struktūros ir formos. Mokyklos ugdymo plane rekomenduojama pateikti konkrečius, o ne abstrakčius sprendimus ugdymo programoms įgyvendinti, kurie svarbūs bendrosioms ugdymo programoms įgyvendinti ir jose numatytiems pasiekimams pasiekti atsižvelgiant į mokyklos kontekstą. Mokyklos ugdymo planas gali būti rengiamas vieneriems ar dvejiems mokslo metams.

20. Rengiant mokyklos ugdymo planą rekomenduojama priimti konkrečios mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti aktualius susitarimus dėl:

- 20.1. mokyklos ugdymo plano tikslų, nuostatų, principų;
- 20.2. mokykloje vykdomų ugdymo programų ir jų įgyvendinimo ypatumų;
- 20.3. dalykų mokymuisi skiriamų pamokų skaičiaus konkrečioje klasėje, užtikrinant bendrosiose programose numatytus mokinių pasiekimus;
- 20.4. reikalavimų mokinio individualiam ugdymo planui sudaryti;
- 20.5. ugdymo turinio integravimo nuostatų: kokias programas, kokius dalykus planuojama integruoti ir pan.;
- 20.6. mokinio pasiekimų ir pažangos vertinimo būdų ir laikotarpių;
- 20.7. siūlomų pasirinkti dalykų, dalykų modulių;
- 20.8. laikinųjų grupių sudarymo;
- 20.9. švietimo pagalbos teikimo;
- 20.10. sprendimų, numatomų mokinių pasiekimams gerinti, konsultacijų mokymosi pagalbai teikti;

- 20.11. pagilinto dalykų mokymo, kryptingo meninio ugdymo, dvikalbio ugdymo ir kt.;
- 20.12. dalykų mokymo intensyvavimo;
- 20.13. mokinio pasirinkto dalyko, dalyko kurso ar dalyko modulio, mokėjimo lygio keitimo arba pasirinkto dalyko, dalyko kurso ar dalyko modulio atsisakymo ir naujo pasirinkimo;
- 20.14. socialinės veiklos organizavimo pagrindinio ugdymo programoje;
- 20.15. pažintinės ir kultūrinės veiklos organizavimo;
- 20.16. mokymosi sąlygų sudarymo mokiniams mokytis ne tik klasėje, bet ir įvairiose aplinkose; mokymo ir mokymosi išteklių panaudojimo;
- 20.17. neformaliojo vaikų švietimo veiklos organizavimo: pasiūlos, pasirinkimų ir organizavimo būdų. Minimalaus grupės dydžio neformaliojo vaikų švietimo veikloms organizuoti;
- 20.18. ugdymo karjerai, sveikatos ugdymo organizavimo;
- 20.19. reikalavimų mokinių elgesiui;
- 20.20. pamokų, skiriamų mokinių ugdymo poreikiams tenkinti, panaudojimo;
- 20.21. bendradarbiavimo su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) tikslų ir būdų;
- 20.22. bendradarbiavimo su įstaigomis, įmonėmis ar asociacijomis ir kt. tikslų ir būdų;
- 20.23. kitų mokyklos ugdymo turinio įgyvendinimo nuostatų.
21. Mokykla sprendimų dėl ugdymo organizavimo neprivalo kasmet atnaujinti, jei jie atitinka Bendrųjų ugdymo planų nuostatas ir mokyklos iškeltus ugdymo tikslus.
22. Atsiradus Bendruosiuose ugdymo planuose nenumatytiems atvejams, mokykla ugdymo proceso metu gali koreguoti mokyklos ugdymo plano įgyvendinimą arba mokinio individualų ugdymo planą, priklausomai nuo mokymo lėšų, išlaikydama minimalų pamokų skaičių dalykų bendrosioms programoms įgyvendinti.
23. Ugdymo procesas mokykloje organizuojamas pamokų forma. Pamokos trukmė – 45 min. Bendrųjų ugdymo planų 137 ir 187 punktuose pamokų skaičius nurodytas organizuojant 45 min. trukmės pamoką. Mokykla privalo dalykų programose numatytiems pasiekimams pasiekti skirti minimalų pamokų skaičių. Pamokos, skirtos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir mokymosi pasiekimams gerinti, gali būti skiriamos: ilgalaikėms ir trumpalaikėms konsultacijoms, skirtoms mokinių mokymosi pasiekimams gerinti, mokinio pasirinktiems dalykams, dalykų moduliams mokytis, ugdymui diferencijuoti ir kitai veiklai, kuri prisidėtų prie mokinių nuoseklaus kompetencijų ugdymo.
24. Mokykla, pasirinkusi kitokį ugdymo proceso organizavimo būdą, nei numatytas Bendruosiuose ugdymo planuose, turi suderinti: valstybinė mokykla (biudžetinė įstaiga) – su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, savivaldybės mokykla (biudžetinė įstaiga) – su savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu, valstybinė, savivaldybės mokykla (viešoji įstaiga) ir nevalstybinė mokykla – su savininku (dalyvių susirinkimu). Pasirinktas ugdymo proceso organizavimas neturi prieštarauti teisės aktams, reglamentuojantiems mokyklos veiklą.
25. Mokyklos ugdymo plane gali būti numatoma bendradarbiauti su kitais švietimo teikėjais, taip siekiant užtikrinti įgyvendinamų ugdymo programų tęstinumą, nuoseklumą, nustatytą Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-556 (Žin., 2005, Nr. 46-1526; 2012, Nr. 54-2684), perimamumą ir didinti mokinių galimybes rinktis dalykus ar jų modulius ne tik savo, bet ir kitose mokyklose.
26. Mokyklos ugdymo planą mokyklos vadovas tvirtina iki mokslo metų pradžios suderinęs su mokyklos taryba, taip pat su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija (valstybinės mokyklos – biudžetinės įstaigos), savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu (savivaldybės mokyklos – biudžetinės įstaigos), dalyvių susirinkimu (savininku) (valstybinės, savivaldybės mokyklos – viešosios įstaigos ir nevalstybinės mokyklos).

III. MOKINIO INDIVIDUALAUS UGDYMO PLANO SUDARYMAS

27. Norint padėti mokiniui sėkmingai mokytis, ugdymas individualizuojamas sudarant mokinio individualų ugdymo planą, kuriuo siekiama padėti mokiniui planuoti, kaip pagal savo

išgales pasiekti aukštesnių ugdymo(si) pasiekimų, ugdyti asmeninę atsakomybę, dėl sąmoningo mokymosi gebėjimo įgyvendinti išsikeltus tikslus.

28. Kiekvienas mokinys, kuris mokosi pagal vidurinio ugdymo programą, pasirenčia individualų ugdymo planą. Individualus ugdymo planas – tai mokinio, besimokančio pagal vidurinio ugdymo programą, pasirinkti mokytis per tam tikrą laikotarpį (pvz.: dvejus ar vienerius metus, trimestrą, pusmetį ir kt.) dalykai, dalykų kursai ir moduliai, vertinimo laikotarpiai, suderinti su mokyklos galimybėmis. Mokinio pasirengtame individualiame ugdymo plane nurodomi dalykai ar dalykų grupės, kurių mokomasi, kokių kursų, kiek pamokų skiriama pasirinktų dalykų pasiekimams pasiekti, kokius pasirenkamuosius dalykus, dalykų modulius planuoja mokytis ir pan. Mokinys individualų ugdymo planą suderina su mokyklos galimybėmis arba renkasi iš mokyklos siūlomų variantų. Mokinio individualaus ugdymo plano formą mokiniui siūlo mokykla.

29. Mokiniui, kuris mokomas namie, turi būti sudaromas individualus ugdymo planas. Jame numatomi mokymosi tikslai, mokinio mokymosi indėlis, planuojami mokytis dalykai, jiems skiriamas pamokų skaičius, pasiekimų patikrinimo būdai ir pan. Mokinys mokosi pagal mokyklos vadovo patvirtintą ir su vienu iš mokinio tėvų (globėju, rūpintoju) suderintą pamokų tvarkaraštį.

30. Mokiniui, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, gali būti sudaromas individualus ugdymo planas, kuris sudarytų galimybes stebėti mokinio pažangą.

31. Mokinio, besimokančio pagal pagrindinio ugdymo programą, individualaus ugdymo plano turinį lemia numatomi artimiausi ir tolesni mokinio ugdymo(si) tikslai ir būdai. (Pvz., jame numatoma mokinio veikla gali būti siejama su mokymosi poreikiais, atskiro dalyko pasiekimų gerinimu, mokinio prisiimti įsipareigojimai orientuojami į mokymosi pasiekimų gerinimą: papildomų ar tikslinių užduočių atlikimą, darbą su kitokiomis mokymo priemonėmis ar kitokiais mokymosi metodais ir kt.). Mokykla susitaria dėl individualaus mokinio ugdymo plano sudarymo laikotarpio ir formos. Individualus ugdymo planas pagrindinio ugdymo programoje gali būti elektroninio dienyno sudėtinė dalis.

32. Jei mokykla nusprendžia, kad mokiniams, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programą, kuriems kyla mokymosi sunkumų arba jie itin sėkmingai mokosi, turi būti sudaromi individualūs ugdymo planai, rekomenduojama paskirti asmenį, organizuojantį šią veiklą. Mokinio individualiame ugdymo plane rekomenduojama nurodyti sritį, dalyką, dėl kurio kyla mokymosi sunkumų, jų priežastis, numatyti uždavinius, kaip bus šalinami iškilę mokymosi sunkumai. Mokinio individualiame ugdymo plane rekomenduojama apibrėžti ir sėkmės kriterijus, numatyti pagalbą. Mokinių individualūs ugdymo planai mokykloje turi būti nuolat peržiūrimi. Mokiniui, kuris mokosi itin sėkmingai, individualus ugdymo planas turi padėti siekti aukštesnių mokymosi tikslų.

33. Mokinio individualus ugdymo planas rengiamas ir įgyvendinamas bendradarbiaujant mokytojams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) ir mokyklos vadovui ar mokyklos vadovo pavaduotojui ugdymui, švietimo pagalbos specialistams.

IV. MOKYMOSI APLINKOS KŪRIMAS

34. Mokyklos vadovas ir visa bendruomenė atsako už atviros, ramios, kūrybingos, vertybines nuostatas puoselėjančios, mokinių ir mokytojų mokymuisi palankios edukacinės kultūros kūrimą ir palaikymą mokykloje.

35. Mokymosi aplinka – tai aplinka mokykloje ir už jos ribų, kurioje įgyvendinamas mokyklos ugdymo turinys. Mokymosi aplinka turi būti fiziškai, psichologiškai ir socialiai saugi ir sveika besimokančiajam. Mokykla turi skatinti mokytojus ir sudaryti jiems sąlygas mokyklos ugdymo turinį įgyvendinti ne tik mokykloje, bet ir kitose aplinkose: muziejuose, parkuose ir kt., koreguojant ugdymo procesą, pamokų tvarkaraštį.

36. Mokyklos mokymosi aplinka turi būti pritaikyta Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo bendrosiose programose iškeltiems tikslams siekti, sudarant galimybes mokinių aktyviam ugdymui(si), mokymuisi individualiai ir įvairaus dydžio grupėmis, praktinei, eksperimentinei, teorinei ir kitokiai veiklai. Mokytojams sudaromos galimybės dirbti inovatyviai, naudojant

šiuolaikines mokymo technologijas: spartesnę internetą, intranetą, interaktyviasias lentas, kompiuterius, modernią kabinetų ir klasių įrangą, biblioteką ir kt.

37. Mokyklos įgyjamos ir kuriamos mokymo ir mokymosi priemonės turi padėti mokiniams įgyti šiuolaikinėje besikeičiančioje visuomenėje būtinų kompetencijų, gebėjimų, nuostatų ir pasiekti Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo bendrosiose programose numatytų pasiekimų.

38. Mokyklos ugdymo plane gali būti aptariamose mokymosi aplinkos, kuriose numatoma organizuoti ugdymo procesą ir galimą ugdymo proceso koregavimą.

39. Mokyklos vadovas bendradarbiauja su savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos, savininko (dalyvių susirinkimo) atstovu (-ais) mokyklos mokymosi aplinkos turtinimo klausimais.

V. UGDYMO DIFERENCIJAVIMAS

40. Ugdymo diferencijavimas – tai ugdymo tikslų, uždavinių, mokymo ir mokymosi turinio, metodų, mokymo(si) priemonių, mokymosi aplinkos, vertinimo pritaikymas mokinių skirtybėms. Jo tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui sėkmingiau mokytis.

41. Mokiniai skiriasi turima patirtimi, motyvacija, interesais, siekiais, gebėjimais, mokymosi stiliumi, pasiekimų lygiu ir kt., tai lemia skirtingus mokymosi poreikius. Diferencijuotu ugdymu atsižvelgiama į šiuos poreikius, pritaikant mokiniui mokymosi uždavinius ir užduotis, ugdymo turinį, metodus, mokymo(si) priemones, tempą ir skiriamą laiką. Diferencijuotas ugdymas taip pat kompensuoja brendimo, mokymosi tempo netolygumus, atsirandančius mokinių amžiumi grįstoje vertikalaus skirstymo klasėmis sistemoje.

42. Diferencijavimas gali būti taikomas:

42.1. mokiniui individualiai;

42.2. mokinių grupei:

42.2.1. tam tikriems tikslams pasiekti, pavyzdžiui: pasiekimų skirtumams mažinti, gabumams plėtoti, skirtingoms mokymosi strategijoms įgyvendinti;

42.2.2. tam tikroms veikloms atlikti (projektiniai, tiriamieji mokinių darbai, darbo grupės) grupes galima sudaryti iš mišrių arba panašių polinkių, interesų mokinių.

43. Mokinių perskirstymas ar priskyrimas grupei, nepažeidžiantis jų priklausymo nuolatinės klasės bendruomenei, yra laikinas – tik tam tikro dalyko pamokoms arba tik tam tikroms užduotims atlikti. Dėl pergrupavimo tikslų ir principų turi būti tariamasi su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), jis neturi daryti žalos mokinio savivertei, tolesnio mokymosi galimybėms bei mokinių santykiams klasėje ir mokykloje.

44. Mokykla analizuoja, kaip ugdymo procese įgyvendinamas diferencijavimas, kaip mokiniams sekasi pasiekti dalykų bendrosiose programose numatytų pasiekimų, ir priima sprendimus dėl tolesnio ugdymo diferencijavimo. Priimant sprendimus atsižvelgiama į mokinio mokymosi motyvaciją ir ugdymo turinio pasirinkimą, individualią pažangą ir sąmoningai keliamus mokymosi tikslus.

VI. MOKYMOSI PAGALBOS TEIKIMAS

45. Mokinių pasiekimai mokykloje stebimi ir analizuojami, laiku identifikuojami kylantys mokymosi sunkumai. Apie atsiradusius mokymosi sunkumus informuojami mokyklos švietimo pagalbos specialistai, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir kartu tariamasi dėl mokymosi pagalbos suteikimo.

46. Mokymosi pagalbos organizavimas turi aprėpti ne tik priimamus sprendimus, bet ir panaudotų priemonių poveikio analizę. Mokymosi pagalba turi būti suteikiama laiku ir atitikti mokinio mokymosi galias. Rekomenduojama mokykloje paskirti asmenį, atsakingą už mokymosi pagalbos organizavimą.

47. Mokymosi pagalba gali būti integruojama į mokymo ir mokymosi procesą. Mokymosi pagalbą mokiniui pirmiausia suteikia jį mokantis mokytojas, pritaikydamas tinkamas mokymo(si) užduotis, metodikas ir kt.

48. Mokymosi pagalba gali būti teikiama skiriant trumpalaikes ar ilgalaikes konsultacijas, kurių trukmę nustato mokykla pagal mokymosi pagalbos poreikį. Mokymosi pagalba gali būti skiriama individualiai arba sudarant mokinių, kuriems reikia panašaus pobūdžio pagalbos, grupes. Šios grupės gali būti sudarytos ir iš gretimų klasių. Mokymosi pagalbai teikti rekomenduojama naudoti pamokas, skiriamas mokinio ugdymo poreikiams tenkinti, mokymosi pasiekimams gerinti. Konsultacijos skiriamos mokyklos nuožiūra.

49. Mokymosi pagalbos teikimo dažnumas ir intensyvumas priklauso nuo jos poreikio mokiniui. Mokiniui suteikti mokymosi pagalbą rekomenduojama pastebėjus, kad jam nesiseka pasiekti bendrosiose programose numatytų konkretaus dalyko pasiekimų, po nepatenkinamo kontrolinio darbo įvertinimo, po ligos ir pan.

50. Mokyklos ugdymo plane rekomenduojama numatyti mokymosi pagalbos teikimo ir įgyvendinimo būdus (pavyzdžiui, konsultacijų mokiniui ar mokinių grupei skyrimas ir pan.).

VII. MOKYKLOS IR MOKINIŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ) BENDRADARBIAVIMAS

51. Mokyklos ugdymo plane rekomenduojama nustatyti mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo formas, numatant mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) galimybes kartu su mokytojais ir mokiniais dalyvauti planuojant, įgyvendinant ugdymo procesą ir priimant sprendimus.

52. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) turi būti nuolat informuojami apie mokykloje organizuojamą ugdymo procesą, mokymosi pasiekimus, mokymo(si) pagalbos teikimą.

53. Mokykla turi užtikrinti, kad vyktų abipusis ir savalaikis grįžtamosios informacijos apie mokinių mokymąsi perdavimas tarp mokyklos ir mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų).

VIII. DALYKŲ MOKYMO INTENSYVINIMAS

54. Mokykla gali Bendruosiuose ugdymo planuose dvejiems metams nustatyti pamokų skaičių skirti vieneriems metams ar trumpesniai laikotarpiui ir dalyko bendroje programoje numatytus pasiekimus pasiekti per metus ar trumpesnę laikotarpį. Mokykla gali intensyvinėti dalykų mokymą per dieną, savaitę, mokslo metus ar nustatyti kitokį mokymosi periodą. Intensyvinant mokymąsi:

54.1. per dieną dalykui rekomenduojama skirti ne vieną, o keletą viena po kitos organizuojamų pamokų;

54.2. per savaitę pamokas numatyti ne kiekvieną dieną, bet jas organizuoti intensyviau tik keletą savaitės dienų;

54.3. per mokslo metus dalykui mokytis rekomenduojama skirti intensyvesnę laikotarpį, pavyzdžiui, antrąjį pusmetį ir pan.;

54.4. mokyklos nustatytas pamokų skaičius mokiniui per savaitę negali būti viršytas.

55. Sprendimus dėl dalykų intensyvinimo; besimokantiejiems pagal pagrindinio ar vidurinio ugdymo programą; priima mokykla, derindama mokyklos ir mokinių mokymosi poreikius; intensyvinant dalyko mokymą turi būti išlaikomas bendras pamokų, skirtų dalykui per dvejus metus, skaičius.

56. Dalykų mokymo intensyvinimo organizavimą rekomenduojama numatyti mokyklos ugdymo plane: kokių dalykų mokymas intensyvinamas, kaip ir pan.

57. Dorinio ugdymo dalyko mokymą galima intensyvinėti tik įgyvendinant vidurinio ugdymo programą.

IX. UGDYMO TURINIO INTEGRAVIMAS

58. Mokykla gali integruoti: kelių dalykų ugdymo turinį, kai kurias kelių dalykų temas ar problemas, integruojamųjų programų ir dalykų ugdymo turinį. Mokyklos ugdymo plane nustatoma, kaip ir kokių dalykų turinį planuojama integruoti, kokios integruojamosios programos bus integruotos į dalykų turinį ir pan.

59. Mokykla, priėmusi sprendimą integruoti kelis dalykus, numato ir tai, kiek bus skiriama pamokų šiems dalykams mokytis. Integruotoje pamokoje turi būti siekiama dalykų bendrosiose programose numatytų rezultatų. Integruotų pamokų apskaitai užtikrinti (jei pamokoje dirba du mokytojai) būtina integruojamų dalykų pamokų turinį dienyne įrašyti tų dalykų apskaitai skirtuose puslapiuose.

60. Mokykla analizuoja, kaip ugdymo procese įgyvendinamas ugdymo turinio integravimas, kaip mokiniams sekasi pasiekti dalykų bendrosiose programose numatytų rezultatų, ir priima sprendimus dėl tolesnio turinio integravimo tikslingumo.

61. Rekomenduojama į mokyklos ugdymo turinį integruoti Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. ISAK-179 (Žin., 2007, Nr. 19-740), Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494 (Žin., 2006, Nr. 33-1197), ir kitas prevencijai skirtas programas. Mokykla priima sprendimą dėl šių programų įgyvendinimo: integruojant į dalykų programas, neformaliojo vaikų švietimo veiklas, pasirenkamojo dalyko mokymąsi ir kt.

X. MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

62. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas yra mokyklos ugdymo turinio dalis ir turi derėti su keliamais ugdymo tikslais ir ugdymo proceso organizavimu. Vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus ugdymo procese vadovaujamosi bendrosiomis programomis, Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150). Planuojant mokinių, pradedančių mokytis pagal Pagrindinio ugdymo programą, pažangos ir pasiekimų vertinimą atsižvelgiama į pradinio ugdymo programos baigimo pasiekimų ir pažangos vertinimo apraše pateiktą informaciją. Mokyklos ugdymo plane ar jo prieduose aprašomas mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas.

63. Ugdymo procese turėtų vyrauti mokytis padedantis vertinimas – formuojamasis vertinimas, kuris rodo, ką konkrečiai mokiniai geba, yra pasiekę ir ką dar turi pasiekti ar tobulinti, mokiniai mokomi vertinti kitus ir patys įsivertinti.

64. Mokinių pasiekimų patikrinimas diagnostikos tikslais mokykloje vykdomas reguliariai, kaip to reikalauja dalyko mokymosi logika ir mokyklos susitarimai: mokiniai atlieka kontrolinius darbus ar kitas apibendrinamąsias užduotis, kurios rodo tam tikro laikotarpio pasiekimus, yra įvertinamos sutartine forma (pažymiais ar kaupiamaisiais balais ir kt.). Atliekant diagnostinį vertinimą atsižvelgiama į formuojamojo vertinimo metu surinktą informaciją. Diagnostinio vertinimo informaciją būtina panaudoti analizuojant mokinių pažangą ir poreikius, keliant tolesnius mokymo ir mokymosi tikslus.

65. Mokykla, siekdama padėti kiekvienam mokiniui pagal išgales pasiekti aukštesnių ugdymo(si) rezultatų:

65.1. užtikrina mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo būdų ir formų dermę mokykloje (ypač mokytojams, dirbantiems toje pačioje klasėje), vertinimo metu sukauptos informacijos sklaidą;

65.2. kartu su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) aptaria mokinių daromą pažangą, mokymosi pasiekimus ir numato būdus gerinti mokinio ugdymo(si) pasiekimus, prireikus koreguoja mokinio individualų ugdymo planą;

65.3. informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus vadovaudamasi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu (Žin., 1996, Nr. 63-1479; 2008, Nr. 22-804) ir mokyklos nustatyta tvarka.

66. Mokykla priima sprendimus dėl mokinių pažangos ir pasiekimų, pasirenkamųjų dalykų ir dalykų modulių vertinimo būdų ir pasiekimų vertinimo baigus modulinę programą ar jos dalį, vertinimo laiko, išskyrus atvejus, kai pasiekimų patikrinimo datos nustatytos švietimo ir mokslo ministro.

67. Mokinių, besimokančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, pažanga ir pasiekimai vertinami pagal bendrosiose programose aprašytus pasiekimus taikant 10 balų vertinimo sistemą. Mokykla gali rinktis kitas vertinimo sistemas, vertinimo laikotarpius, bet privalu numatyti įvertinimų konvertavimo į dešimtbalę sistemą būdą ir laiką. Mokinių, dalyvavusių tarptautinio mobilumo (judumo) mainų programose, mokymosi pasiekimai įskaitomi neorganizuojant atsiskaitymų.

68. Dalykų mokymosi pasiekimai trimestro, pusmečio, modulio ar kt. laikotarpio pabaigoje įvertinami pažymiu ar įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“. Įrašas „atleista“ įrašomas, jeigu mokinys yra atleistas pagal gydytojo rekomendaciją ir mokyklos vadovo įsakymą, įrašas „neatestuota“, – jeigu mokinio pasiekimai nėra įvertinti.

69. Mokinių, kurie mokosi dalykų modulių, pasiekimai gali būti vertinami pažymiu ar kitu būdu (įskaita, kaupiamuoju balu ir kt.), jie įskaitomi į atitinkamo dalyko programos pasiekimų įvertinimą.

70. Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai kūno kultūros pratybose vertinami įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

XI. MOKINIŲ MOKYMOSI KRŪVIO REGULIAVIMAS

71. Mokyklos vadovas arba jo paskirtas asmuo:

71.1. organizuoja ir vykdo mokinių mokymosi krūvio bei mokiniams skiriamų namų darbų stebėseną ir kontrolę;

71.2. organizuoja mokytojų bendradarbiavimą sprendžiant mokinių mokymosi krūvio optimizavimo klausimus;

71.3. užtikrina, kad mokiniams per dieną nebūtų skiriamas daugiau kaip vienas kontrolinis darbas. Apie kontrolinį darbą mokinius būtina informuoti ne vėliau kaip prieš savaitę. Nerekomenduojami kontroliniai darbai po atostogų ar šventinių dienų.

72. Mokiniams, kurie pradeda mokytis pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį, t. y. penktų klasių mokiniams, rekomenduojama skirti minimalų privalomų pamokų skaičių. Didesnis už minimalų privalomų pamokų skaičių dalykams, pasirenkamiesiems dalykams, dalykų moduliams mokytis 5–8 ir 9–10 klasių mokiniams skiriamas suderinus su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais).

73. Mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo programą, rekomenduojama, kad maksimalus pamokų skaičius per savaitę būtų ne didesnis nei 10 procentų nuo minimalaus mokiniui skiriamų pamokų skaičiaus, nurodyto Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte. Rekomenduojama mokymosi pagalbai organizuoti skirti trumpalaikę ar ilgalaikę konsultaciją, atsižvelgiant į mokinių mokymosi galias. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) panaudojant elektroninį dienyną ar kitu būdu informuojami apie mokinio daromą pažangą jam suteikus mokymosi pagalbą. Trumpos konsultacijos neįskaitomos į mokinio mokymosi krūvį.

74. Mokinys mokyklos vadovo įsakymu gali būti atleidžiamas:

74.1. nuo dailės, muzikos, šokio, kūno kultūros, išimties atvejais – ir kitų dalykų pamokų (ar jų dalies) lankymo, jei mokosi neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklose pagal atitinkamas formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas (yra jas baigęs) ar kitas neformaliojo vaikų švietimo programas (pvz., informacinių technologijų, programavimo ir kt.). Sprendimas priimamas dalyko, nuo kurio pamokų mokinys atleidžiamas, mokytojui susipažinus su neformaliojo vaikų švietimo programomis. Šios programos

turi derėti su bendrųjų programų turiniu. Pagal mokykloje galiojančią tvarką numatoma, kaip bus įskaitomi mokinių pasiekimai;

74.2. nuo pamokų tų dalykų, kurių jis yra nacionalinių ar tarptautinių olimpiadų, konkursų per einamuosius mokslo metus nugalėtojas.

75. Mokinys, atleistas nuo atitinkamų menų ar sporto srities dalykų pamokų, tuo metu gali užsiimti kita veikla arba mokytis individualiai. Mokykla užtikrina nuo pamokų atleistų mokinių saugumą ir užimtumą.

76. Mokykla priima sprendimus dėl menų ir sporto srities / kūno kultūros dalykų, o išimties atvejais – ir kitų dalykų vertinimų, gautų mokantis pagal neformaliojo švietimo programas, įskaitymo ir konvertavimo į dešimtbalę vertinimo sistemą.

77. Per dieną neturėtų būti daugiau kaip 7 pamokos. Per savaitę – 35 pamokos.

XII. NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE

78. Atsižvelgiant į neformaliojo vaikų švietimo ypatumus, veiklą rekomenduojama:

78.1. vykdyti aplinkose, padedančiose įgyvendinti neformaliojo vaikų švietimo tikslus;

78.2. neformaliojo vaikų švietimo veiklai įgyvendinti skirti valandas, atsižvelgus į veiklos pobūdį, periodiškumą, trukmę. Valandos nustatomos mokslo metams kiekvienai ugdymo programai.

79. Mokykla kiekvienų mokslo metų pabaigoje įvertina ateinančiųjų mokslo metų mokinių neformaliojo švietimo poreikius, prireikus juos tikslina mokslo metų pradžioje ir atsižvelgusi į juos siūlo neformaliojo švietimo programas.

80. Neformaliojo vaikų švietimo programos rengiamos atsižvelgus į bendruosius iš valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų programų kriterijus, tvirtinamus švietimo ir mokslo ministro.

81. Neformaliojo vaikų švietimo grupės mokinių skaičių mokykla nustato pagal turimų mokymo lėšų dydį.

XIII. UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE, KURIOJE ĮTEISINTAS TAUTINĖS MAŽUMOS KALBOS MOKYMAS ARBA MOKYMAS TAUTINĖS MAŽUMOS KALBA

82. Mokykloje, kurios nuostatuose (įstatuose) įteisintas mokymas tautinės mažumos kalbos, ji mokoma pagal gimtosios kalbos programą, kiti dalykai mokomi lietuvių kalba, išskyrus užsienio kalbos programą. Kai kurie pasirenkamieji dalykai gali būti mokomi tautinės mažumos kalba.

83. Mokykloje, kurios nuostatuose (įstatuose) įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, pagrindinio, vidurinio ugdymo programos vykdomos dvikalbio ugdymo būdu: tautinės mažumos kalba ir lietuvių kalba. Kiekviena mokykla užtikrina teisės aktais nustatytą minimalų dalykų, mokomų lietuvių kalba, skaičių. Jei tėvai (globėjai, rūpintojai) ar mokiniai pageidauja mokytis daugiau dalykų, nei nustatyta teisės aktais, lietuvių kalba, mokykla privalo užtikrinti pasirinktų dalykų mokymą. Organizuojant ugdymo procesą vadovaujamasi Ugdymo lietuvių kalba bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo mokykloje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. V-1856 (Žin., 2011, Nr.127-6046).

84. Asmens, turinčio teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, vaikams esant galimybei sudaromos sąlygos mokytis gimtosios kalbos.

XIV. UGDYMO ORGANIZAVIMAS ASMENŲ, BAIGUSIŲ UŽSIENIO VALSTYBĖS AR TARPTAUTINĖS ORGANIZACIJOS PAGRINDINIO, VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS DALĮ AR PRADINIO, PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMA

85. Mokykla apie atvykusį mokinį, baigusį užsienio valstybės, tarptautinės organizacijos pagrindinio, vidurinio ugdymo programos dalį ar pradinio, pagrindinio ugdymo programą (toliau – tarptautinė bendrojo ugdymo programa), informuoja valstybinės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją, savivaldybės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savivaldybės vykdomąją instituciją ar jos įgaliotą asmenį, valstybinės ir savivaldybės mokyklos (viešosios įstaigos) ir nevalstybinės mokyklos savininką (dalyvių susirinkimą) ir numato jo mokymąsi.

86. Mokykla, priimdama mokinį, baigusį tarptautinę bendrojo ugdymo programą ar jos dalį, pripažįsta mokinio mokymosi rezultatus ir juos įskaito (pagal pateiktus dokumentus). Mokykla tuo atveju, kai asmuo yra baigęs tarptautinę bendrojo ugdymo programą (pradinio ar pagrindinio ugdymo), tačiau neturi dokumento, įteisinančio mokymosi pasiekimus, nustato jo mokymosi pasiekimų atitiktį mokymosi pasiekimams, numatytiems Pradinio, Pagrindinio ar Vidurinio ugdymo bendrosiose programose.

87. Mokykla parengia atvykusio mokinio, baigusio tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą, integracijos į mokyklos bendruomenę planą, išanalizuoja, kokia pagalba būtina mokinio sėkmingai adaptacijai, prireikus – mokinio individualų ugdymo planą:

87.1. numato adaptacinio laikotarpio orientacinę trukmę;

87.2. pasitelkia mokinius savanorius, padėsiančius atvykusiam mokiniui sklandžiai įsitraukti į mokyklos bendruomenės gyvenimą;

87.3. numato klasės vadovo, mokytojų darbą su atvykusiu mokiniu ir mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais);

87.4. organizuoja mokytojų konsultacijas, individualias veiklas ugdymo programų skirtumams likviduoti;

87.5. numato atvykusio mokinio per adaptacinį laikotarpį individualios pažangos stebėjimą;

87.6. siūlo neformaliojo vaikų švietimo veiklas, kurios padėtų mokiniui greičiau integruotis.

88. Mokykla nustato atvykusio mokinio, baigusio tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą, poreikius mokytis lietuvių kalbos ir organizuoja:

88.1. individualų lietuvių kalbos mokymąsi ir švietimo pagalbą, kai atvykęs mokinys per adaptacinį laikotarpį yra pajėgus pasiekti patenkinamą pasiekimų lygį pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos programoje ir vidurinio ugdymo lietuvių kalbos ir literatūros programoje;

88.2. mokymąsi išlyginamojoje klasėje ar išlyginamojoje grupėje (mokslo metams ar trumpesniam laikotarpiui), kai atvykęs mokinys visai nemoka lietuvių kalbos arba yra dar nepasiekęs numatyto patenkinamo pasiekimų lygio pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos programoje ar vidurinio ugdymo lietuvių kalbos ir literatūros programoje ar per adaptacinį laikotarpį pagal sudarytą individualią programą jo nepasiekė.

89. Mokyklos mokiniui, baigusiam tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą, turi būti sudaryta palanki ir saugi mokymosi aplinka.

XV. MOKINIŲ MOKYMAS NAMIE

90. Mokinių mokymasis namie organizuojamas vadovaujantis Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. V-1405 (Žin., 2012, Nr. 114-5788), ir Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu.

91. Mokiniai namie mokomi savarankišku ar (ir) nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu. Nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu gali būti mokomi mokiniai, tik pritarus gydytojų konsultacinei komisijai. Mokiniui, mokomam namie, mokykla, suderinusi su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir atsižvelgusi į gydytojo konsultacinės komisijos rekomendacijas, parengia individualų ugdymo planą.

92. Namie mokomam mokiniui savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu 5–6 klasėse skiriama 12 savaitinių pamokų, 7–8 klasėse – 13, 9–10 klasėse – 15, 11–12 klasėse – 14. Dalį pamokų gydytojų konsultacinės komisijos leidimu mokinys gali lankyti mokykloje arba mokytis nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu. Mokiniam, besimokantiems namie nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma), konsultacijoms grupėje skiriama iki 40 procentų, individualioms konsultacijoms – iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137 ir 187 punktuose nustatyto pamokų skaičiaus mokiniui per savaitę, o besimokantiems nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (grupine mokymosi forma) – Bendrųjų ugdymo planų 137 ir 187 punktuose nustatyto pamokų skaičiaus mokiniui per savaitę.

93. Suderinus su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), mokyklos vadovo įsakymu mokinys gali nesimokyti menų, dailės, muzikos, technologijų ir kūno kultūros. Dienyne ir mokinio individualiame ugdymo plane prie mokinio nesimokomų dalykų įrašoma „atleista“. Dalis pamokų, gydytojo leidimu lankomų mokykloje, įrašoma į mokinio individualų ugdymo planą. Mokyklos sprendimu mokiniui, besimokančiam namuose, gali būti skiriama iki 2 papildomų pamokų per savaitę. Šias pamokas siūloma panaudoti mokyklos nuožiūra mokinio pasiekimams gerinti.

XVI. MOKYMOSI ORGANIZAVIMAS IŠLYGINAMOSIOSE KLASĖSE AR GRUPĖSE

94. Išlyginamosios klasės (atskirais atvejais – grupės) gali būti steigiamos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, savininko (dalyvių susirinkimo) sprendimu, kuris nustato priėmimo į išlyginamąsias klases, grupes tvarką ir numato finansavimo galimybes.

95. Mokykla, kurioje steigiama išlyginamoji klasė ar grupė, rengia išlyginamosios klasės ar grupės ugdymo planą ir pamokų tvarkaraštį:

95.1. mokiniai išlyginamojoje klasėje ar grupėje gali mokytis visų tos klasės ugdymo plano dalykų, tik tam tikros ugdymo srities (lietuvių kalbos, kitų kalbų, gamtamokslinių, socialinių, menų, tikslųjų mokslų) dalykų ar vieno dalyko. Išlyginamojoje klasėje ar grupėje negali būti mažiau kaip 5 mokiniai (išskyrus mokinius, kurie atvyko mokėsi pagal tarptautinę bendrojo ugdymo programą, jiems išlyginamoji laikinoji grupė lietuvių kalbai mokytis gali būti steigiama ir esant mažesniai mokinių skaičiui);

95.2. klasės ar grupės ugdymo planas sudaromas taip, kad didžiausias mokinio pamokų skaičius per savaitę neviršytų 28 pamokų. Neformaliajam švietimui ir pamokų, skirtų mokinio ugdymo poreikiams tenkinti, skaičius neturi viršyti 10 savaitinių pamokų;

95.3. mokiniams gali būti siūloma įvairių dalykų modulių: pasiekimų spragoms kompensuoti, dalyko žinioms ir gebėjimams pagilinti, naujam dalyko turiniui išmokti ir kt.

XVII. UGDYMO ORGANIZAVIMAS JUNGTINĖSE KLASĖSE

96. Mokykla, planuodama mokyklos ugdymo turinio įgyvendinimą, numato, kurių dalykų pamokas jungtinėje klasėje organizuos visiems klasės mokiniams vienu metu, o kuriais atvejais – atskirai. Mokykla stebi ir analizuoja jungtinėse klasėse mokinių daromą pažangą ir nepasiteisinus numatytam pamokų organizavimui jį motyvuotai keičia.

97. Įgyvendinant pagrindinio ugdymo programą pirmajame konkretnėje 5–8 klasės gali būti jungiamos po dvi geriausiai būdais siekiant Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatytų pasiekimų.

98. Jungtinei klasei, kurioje mokosi 5–6 klasių mokiniai, skiriamos 33 pamokos, 6–7 klasių mokiniai, – 34 pamokos, 7–8 klasių mokiniai, – 36 pamokos. Jungiant kitaip: 5 ir 7 klasių

mokinius skiriamos 34, 5 ir 8 klasių mokinius – 38, 6 ir 8 klasių mokinius – 38 pamokos. Kiekvienai jungtinei klasei skiriama po 4 neformaliojo švietimo pamokas.

XVIII. LAIKINŲJŲ GRUPIŲ SUDARYMAS, KLASIŲ DALIJIMAS

99. Mokykla, įgyvendindama pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, nustato laikinosios grupės dydį pagal skirtas mokymo lėšas. Mokinių skaičius laikinojoje grupėje negali būti didesnis, nei nustatytas didžiausias mokinių skaičius klasėje.

100. Mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti klasė į grupes dalijama arba sudaromos laikinosios grupės dalykams mokytis:

100.1. doriniam ugdymui, jeigu tos pačios klasės mokiniai yra pasirinkę tikyba ir etika;

100.2. užsienio kalboms (1-ajai ir 2-ajai), lietuvių kalbai (valstybinei) ir lietuvių kalbai (gimtajai) daugiakalbėje aplinkoje esančiose mokyklose, kurių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras, jei klasėje mokosi ne mažiau kaip 21 mokinys.

101. Klasė į grupes gali būti dalijama arba sudaromos laikinosios grupės:

101.1. informacinių technologijų ir technologijų dalykams mokytis. Mokinių dalijimas į grupes priklauso nuo darbo vietų kabinetuose skaičiaus ir įrangos (Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos ir saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 (Žin., 2011, Nr. 103-4858 (toliau – Higienos norma)));

101.2. mokymosi, švietimo pagalbai teikti, (pavyzdžiui, konsultacijoms ir pan.), dalykams mokytis, jeigu mokyklai pakanka mokymo lėšų, panaudojant mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir pasiekimams gerinti skirtas pamokas.

III. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS

I. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

102. Mokykla, vykdydama pagrindinio ugdymo programą, vadovaujasi: Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, Pagrindinio ugdymo programos aprašu, tvirtinamu švietimo ir mokslo ministro.

103. Mokykla, vykdydama pagrindinio ugdymo programą ir formuodama mokyklos ugdymo turinį, privalo užtikrinti Pagrindinio ugdymo bendrosioms programoms įgyvendinti minimalų skiriamų pamokų skaičių per savaitę, nustatytą Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte, ir gali siūlyti mokiniams pasirinkti pagilinto dalykų mokymosi programas:

103.1. lietuvių kalbos (valstybinės), užsienio kalbos ir kūno kultūros – 5 klasėje;

103.2. kitų dalykų (kaip modulių) pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį;

103.3. mokiniai gali tęsti mokymąsi arba pradėti mokytis pagal kryptingo meninio ugdymo programą.

104. Mokykla nustato ir skiria adaptacinį laikotarpį pradedantiesiems mokytis pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją ir antrąją dalis ir naujai atvykusiems mokiniams. Siekiant mokiniams padėti sėkmingai adaptuotis, rekomenduojama į šią veiklą įtraukti klasės vadovus, mokinius savanorius, mokyklos švietimo pagalbos specialistus. Dalį ugdymo proceso siūloma organizuoti ne pamokų forma. Per adaptacinį laikotarpį rekomenduojama mokinių pažangos ir pasiekimų pažymiais nevertinti.

105. Socialinė veikla pagrindinio ugdymo programoje yra privaloma, siejama su pilietiškumo ugdymu, mokyklos bendruomenės tradicijomis, vykdomais projektais, kultūrinėmis bei socializacijos programomis ir pan. Mokinys gali pasirinkti ir savarankiškai atlikti socialinę veiklą. Per mokslo metus jai skiriama ne mažiau kaip 5 pamokos (valandos). Tai mokinio pasirinkta

ar mokyklos rekomenduojama veikla, kuri gali būti vykdoma pažintinės ir kultūrinės veiklos metu arba kitu laiku. Socialinė veikla skirta ugdyti praktinius piliečio gebėjimus, ji gali būti įgyvendinama bendradarbiaujant su vietos savivaldos institucijomis ir visuomeninėmis organizacijomis.

106. Mokykla, formuodama ir įgyvendindama mokyklos ugdymo turinį, gali:

106.1. didinti ar mažinti iki 10 procentų (perskirstyti) dalykui mokytis skiriamų pamokų skaičių. Perskirstyti dalykams skiriamas pamokas galima tarp keleto dalykų ar tarp visų;

106.2. iki 10 procentų dalykui skirtų pamokų organizuoti ne pamokų forma, o projektine ar kitokia mokiniams patrauklia veikla ir ne mokyklos aplinkoje. Mokykloje gali būti susitariama, pavyzdžiui, kokiomis konkrečiomis dienomis per mokslo metus bus mokomasi ne pamokų forma;

106.3. įgyvendinti dalį ugdymo turinio per pažintinę ir kultūrinę veiklą;

106.4. dalykų bendrųjų programų turinį 9–10 (gimnazijų I–II) klasėse skaidyti į modulius, kurių turinys ir skaičius pasirenkamas, atsižvelgus į mokinių poreikius ir dalyko bendrojoje programoje numatytus mokinių pasiekimus. Ugdymo programą įgyvendinti per dalykų modulius;

106.5. 9–10 (gimnazijų I–II) klasėse bendrą pamokų skaičių, skirtą klasei, tarp dalykų paskirstyti kitaip, nei nurodoma Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte, išlaikant tą patį dalykų skaičių ir neviršijant minimalaus klasei skiriamo pamokų skaičiaus per mokslo metus. Mokykla, nusprendusi dalykams mokytis skirti kitokį pamokų skaičių, nei numatyta Bendruosiuose ugdymo planuose, turi užtikrinti Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatytų mokymosi rezultatų pasiekimą. Mokykla sprendimą skirti kitokį pamokų skaičių, nei numatyta Bendruosiuose ugdymo planuose, suderina su savivaldybės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu, valstybinės mokyklos (biudžetinės įstaigos) savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, valstybinės ir savivaldybės mokyklos (viešosios įstaigos) ir nevalstybinės mokyklos savininku (dalyvių susirinkimu);

106.6. perskirstyti Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte nustatytą pamokų skaičių tarp dalykų iki 50 procentų, kai ugdymo turinio įgyvendinimą organizuoja pagal produktyvųjį mokymąsi. Perskirstytą laiką mokykla gali skirti mokinių mokymuisi praktinio mokymosi vietoje. Mokymosi turinys siejamas su Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų turiniu.

107. Mokiniai gali būti sudaromos sąlygos pasirinkti dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus, vadovaujantis Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-715 (Žin., 2008, Nr. 35-1260).

108. Mokiniai, besimokančiam nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma), individualioms konsultacijoms skiriama iki 15 procentų, o besimokantiems grupinio mokymosi forma, grupinėms – iki 40 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte nustatyto savaitinių pamokų skaičiaus.

109. Mokiniai, kurie išvyksta gyventi ar (ir) mokytis į užsienį, gali mokytis lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos dalykų nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu. Norintieji mokytis kreipiasi į mokyklą, vykdančią nuotolinį mokymą. Nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu grupinio mokymosi forma besimokantiems mokiniams lietuvių kalbos konsultacijoms skiriama 50 procentų, Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos – 30 procentų, besimokantiems nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu pavienio mokymosi forma – iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137, 187 punktuose (kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu) nustatyto minimalaus savaitinių pamokų skaičiaus.

II. SPECIALIZUOTO UGDYMO KRYPTIES PROGRAMŲ (PAGRINDINIO UGDYMO KARTU SU DAILĖS, MENŲ, MUZIKOS, SPORTO UGDYMU PROGRAMŲ) ĮGYVENDINIMAS

110. Mokykla, įgyvendinanti specializuoto ugdymo krypties programas (pagrindinio ugdymo kartu su dailės, menų, muzikos ar sporto ugdymu programas), gali perskirstyti iki 25 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose skiriamo bendro pamokų skaičiaus ir dalykų turinio.

111. Pamokų skaičius mokiniui, numatytas Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte, gali būti didinamas 1–2 pamokomis arba gali būti didinamas mokinio ugdymosi poreikiams tenkinti pamokų skaičius, o neformaliojo švietimo – 1–2 pamoka klasei. Maksimalus pamokų skaičius negali būti didesnis nei 35 pamokos per savaitę.

112. Mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programą (pagrindinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programą), vadovaujasi Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis ir Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programų) dailės ugdymo dalies programa, tvirtinama švietimo ir mokslo ministro. Mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programą (pagrindinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą), vadovaujasi Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis ir Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programų) muzikos ugdymo dalies programa, tvirtinama švietimo ir mokslo ministro.

113. Specializuoto ugdymo krypties programai (pagrindinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programai) įgyvendinti pamokų skaičius per dvejus metus:

Klasė Dalykai	Klasė				Pagrindinio ugdymo programos I dalyje (5–8 klasė)	9 (gimnazijų I) klasė	10 (gimnazijų II) klasė	Pagrindinio ugdymo programoje (iš viso)
	5	6	7	8				
Pagrindiniai dailės ugdymo dalies programos dalykai								
Dailės raiška	612 (6;6;6)			-	612 (18)	-		612(18)
Dailės šaka	-	-	-	210 (6)	210 (6)	210 (3;3)		420 (9)
Piešimas	134 (2;2)		140 (2;2)		274 (8)	140 (2;2)		414 (12)
Kompozicija	134 (2;2)		140 (2;2)		274 (8)	140 (2;2)		414 (12)
Dailės ir architektūros istorija	67(1;1)		70(1;1)		137(4)	70(1;1)		207(6)
Programą papildantys dalykai								
Keramika	-	-	-	-	-	140 (2;2)		140 (2;2)
Akvarelė	-	-	-	-	-	70 (1;1)		70 (1;1)
Projektavimas	-	-	-	-	-	70 (1;1)		70 (1;1)

114. Specializuoto ugdymo krypties programai (pagrindinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programai) įgyvendinti pamokų skaičius per dvejus metus:

Klasė Dalykai	Klasė				Pagrindinio ugdymo programos I dalyje (5–8 klasė)	9 (gimnazijų I) klasė	10 (gimnazijų II) klasė	Pagrindinio ugdymo programoje (iš viso)
	5	6	7	8				
Muzikos ugdymo dalies branduolio dalykai								
Atlikėjo raiška arba muzikos teorija arba garso režisūra	134 (2;2)		140 (2;2)		274 (8)	140 (2;2)		414 (12)
Solfedžio	134 (2;2)		140 (2;2)		274 (8)	140 (2;2)		414 (12)
Muzikos istorija	134 (2;2)		140 (2;2)		274 (8)	140 (2;2)		414 (12)
Muzikos teorija ir harmonija	-		-		-	140 (2;2)		140 (2;2)
Branduolį pagal pagrindinį dalyką papildantys dalykai								
Bendrasis fortepijonas	67 (1; 1)		70 (1;1)		137 (4)	70 (1;1)		207 (6)
Ansamblinis muzikavimas	67 (1; 1)		70 (1;1)		137 (4)	70 (1;1)		207 (6)
Balso ugdymas	67 (1;1)		70 (1;1)		137 (4)	70 (1;1)		207 (6)

115. Įgyvendinant specializuoto ugdymo krypties programas (pagrindinio ugdymo kartu su dailės, menų, muzikos ugdymu programas), technologijų dalykas gali būti keičiamas specializuoto ugdymo krypties programos dailės, menų, muzikos ugdymo dalies dalykais.

116. Mokant individualiai (pavienio mokymo proceso organizavimo būdu), pamokos, suderintos su mokytojais, mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais), mokyklos tarybos pritarimu gali būti organizuojamos šeštadieniais.

117. Mokiniai, besimokantys pagal specializuoto ugdymo krypties programą (pagrindinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programą), privalo mokytis keturių pagrindinių specializuoto ugdymo krypties programos (pagrindinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programos) dailės ugdymo dalies dalykų ir trijų šią programą papildančių dalykų.

118. Mokiniai, besimokantys pagal specializuoto ugdymo krypties programą (pagrindinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą), 5–8 klasėje privalo mokytis trijų, 9–10 klasėje – keturių muzikos ugdymo dalies branduolio dalykų ir ne mažiau kaip dviejų branduolių papildančių dalykų. Pasirenkamuosius dalykus mokinys renkasi savarankiškai iš rekomenduojamųjų sąrašo pagal jo pasirinktą pagrindinį programos dalyką. Pasirenkamiesiems dalykams valandos skiriamos iš neformaliojo švietimo valandų.

119. Mokinys, kuris mokosi pagal specializuoto ugdymo krypties programą (pagrindinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą) atlikėjo raiškos (išskyrus choro dainavimo ir dirigavimo), balso ugdymo, bendrojo fortepijono, dainavimo, garso režisūros, kompozicijos, improvizacijos, dirigavimo, muzikos teorijos dalyko, mokosi nuosekliai, individualiai mokomas mokytojo, jam taikoma pavienio mokymosi proceso organizavimo forma.

III. UGDYMO SRIČIŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS

120. Mokykloje rekomenduojama rūpintis lietuvių kalbos ugdymu per visų dalykų pamokas:

120.1. apsvarstyti ir priimti bendrus kalbos ugdymo reikalavimus mokykloje (pavyzdžiui, rašto darbus mokiniai įteikia rašytus ranka, informacinių technologijų pamokose naudojamosi lietuviška aplinka);

120.2. mokomąsias užduotis panaudoti kalbai ir mąstymui ugdyti, kreipiant mokinių dėmesį į kalbos nuoseklumą, logiškumą, planingumą;

120.3. skatinti mokinius savarankiškai, rišliai ir taisyklingai reikšti mintis žodžiu ir raštu per visų dalykų pamokas;

120.4. vertinant mokinio pasiekimus teikti grįžtamąją informaciją ir apie kalbos mokėjimą, nurodyti privalumus ir taisytinus bei tobulintinus dalykus;

120.5. ugdyti kalbinę atsakomybę, kalbinę raišką, suvokiant tai kaip vieną iš prisistatymo viešoje erdvėje įvaizdžio elementų ir sklandžios komunikacijos pagrindą.

121. Dorinis ugdymas. Dorinio ugdymo dalyką (tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos tikybos ar etikos dalyką) mokiniui iki 14 metų parenka tėvai (globėjai), o nuo 14 metų mokinys savarankiškai renkasi pats. Siekiant užtikrinti mokymosi tęstinumą ir nuoseklumą, etiką arba tikyba rekomenduojama rinktis dvejiems metams (5–6, 7–8, 9–10 klasėms).

122. Lietuvių kalba.

122.1. Mokykla, formuodama ugdymo turinį, gali:

122.1.1. siūlyti mokiniams rinktis pasirenkamuosius dalykus, pavyzdžiui: etninę kultūrą, lotynų kalbą, antikos kultūrą, kalbos vartojimo praktiką ar kt.;

122.1.2. mokiniams, kurie nepasiekia lietuvių kalbos pagrindinio ugdymo bendrojoje programoje numatyto patenkinamo lygio, sudaryti sąlygas išlyginti mokymosi spragas (skirti konsultacijas, siūlyti mokymąsi laikinojoje grupėje ir kt.);

122.1.3. integruoti lietuvių kalbos ir pilietiškumo pagrindų mokymą laisvės kovų istorijai skiriant ne mažiau kaip 18 pamokų.

122.2. Jei mokinys yra mokėsis pagal tarptautinę bendrojo ugdymo programą, mokytį lietuvių kalbos rekomenduojama pagal jam sudarytą individualų ugdymo planą:

122.2.1. skirti papildomų pamokų, konsultacijų, savarankiško mokymo galimybes;

122.2.2. mokyklos nustatytu laikotarpiu pasiekimus vertinti pagal individualius mokymosi pasiekimus.

122.3. Mokiniam, kurie mokėsi pagal pagrindinio ugdymo programą mokykloje, kurioje įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, ir nori tęsti mokymąsi mokykloje lietuvių mokomąja kalba, pagal pagrindinio ugdymo programą, sudaromos sąlygos pasiekti bendrojoje programoje numatytus pasiekimus:

122.3.1. vienerius mokslo metus jiems gali būti skiriama 1 papildoma lietuvių kalbos pamoka per savaitę;

122.3.2. jei klasėje ar keliose klasėse yra 5 ar daugiau tokių mokinių, jų grupei mokytį skiriamos 2 ar daugiau papildomų pamokų, atsižvelgus į mokyklos turimas mokymo lėšas.

123. Užsienio kalbos.

123.1. Ankstyvosios užsienio kalbos toliau mokomasi kaip pirmosios užsienio kalbos 5 klasėje.

123.2. Pirmosios užsienio kalbos bendroji programa 5–6 klasėse orientuota į A2, o 7–10 klasėse – į B1 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis.

123.3. Užsienio kalbą rekomenduojama mokytį pagal kalbos mokėjimo lygį, kurį patariama nustatyti, naudojantis Europos kalbų aplanku arba (ir) savarankiškai mokytojų pasirinktais kalbų mokėjimo lygio nustatymo testais. Užsienio kalbos siekiamas mokymosi lygis nurodomas–elektroniniame dienynė. Mokykla gali nuspręsti, ar siekiamą mokymosi lygį įteisinti mokyklos vidaus teisės aktais.

123.4. 10 klasėje rekomenduojama organizuoti užsienio kalbų pasiekimų patikrinimą naudojantis centralizuotai parengtais kalbos mokėjimo lygio nustatymo testais (pateikiamais per duomenų perdavimo sistemą „KELTAS“).

123.5. Antrosios užsienio kalbos mokytį privaloma nuo 6 klasės, išskyrus mokyklas, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba. Tėvai (globėjai) mokiniui iki 14 metų parenka, o mokinys nuo 14 iki 16 metų tėvų (rūpintojų) sutikimu pats renkasi antrąją užsienio kalbą: anglų, latvių, lenkų, prancūzų, rusų, vokiečių ir kitas kalbas. Mokykla privalo sudaryti galimybę rinktis antrąją užsienio kalbą iš ne mažiau nei dviejų užsienio kalbų (neįskaitant mokinių pirmosios užsienio kalbos, kurios mokėsi kaip ankstyvosios užsienio kalbos pradinio ugdymo programoje ir tęsia mokymąsi pagrindinio ugdymo programoje) ir sąlygas mokytis pasirinktos kalbos. Kalbai mokytį gali būti skiriama ir daugiau pamokų, negu nurodyta Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte, jei mokyklai pakanka mokymo lėšų. Tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu antrosios užsienio kalbos galima pradėti mokytį ir nuo 5 klasės, atsižvelgus į mokymo lėšas.

123.6. Antrosios užsienio kalbos bendroji programa 5–6 klasėse orientuota į A1, o 7–10 klasėse – į A2 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis.

123.7. Intensyvesniam užsienio kalbos mokymui mokiniams gali būti siūloma pasirinkti užsienio kalbą kaip pasirenkamąjį dalyką arba dalyko (pvz.: socialinių arba gamtos mokslų, matematikos ar kt.) ir užsienio kalbos integruoto mokymo modulius (angl. CLIL, pranc. EMILE). Tam naudojamos pamokos, skirtos mokinių ugdymo poreikiams tenkinti.

123.8. Jeigu mokinys atvykęs iš kitos mokyklos ir tėvams (globėjams, rūpintojams) pritarus pageidauja tęsti mokytį pradėtą kalbą, o mokykla neturi reikiamos kalbos mokytojo:

123.8.1. mokiniui sudaromos sąlygos lankyti užsienio kalbos pamokas kitoje mokykloje, kurioje vyksta tos kalbos pamokos, suderinus su mokiniu, mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir su: valstybinė mokykla (biudžetinė įstaiga) – su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, savivaldybės mokykla (biudžetinė įstaiga) – su savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu, valstybinė ir savivaldybės mokykla (viešoji įstaiga) ir nevalstybinė mokykla – su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija;

123.8.2. mokinys gali kalbos mokytį neformaliojo švietimo įstaigoje ir siekti Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose nurodytų reikalavimų (pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis). Tokiais atvejais jis privalo reguliariai pildyti savo Europos kalbų aplanką ir rinkti kalbos mokėjimo lygį patvirtinančius dokumentus. Juos turi pateikti mokyklai pagal iš anksto

priimtą susitarimą, kuriame numatytas atsiskaitymo laikas ir apibrėžti pasiekimų įvertinimo kriterijai.

123.9. Užsienio kalbas keisti iki vidurinio ugdymo programos pradžios galima tik tuo atveju, jei mokinys yra atvykęs iš kitos Lietuvos ar užsienio mokyklos ir šiuo metu lankoma mokykla dėl objektyvių priežasčių negali sudaryti mokiniui galimybės tęsti jo pradėtos kalbos mokymosi. Gavus mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą raštu, mokiniui sudaromos sąlygos pradėti mokytis užsienio kalbos, kurios mokosi klasė, ir įveikti programų skirtumus:

123.9.1. vienerius mokslo metus jam skiriama viena papildoma užsienio kalbos pamoka per savaitę;

123.9.2. susidarius penkių ar daugiau tokių mokinių grupei klasėje ar mokykloje, skiriamos dvi papildomos pamokos visai mokinių grupei;

123.9.3. jei mokinys yra baigęs tarptautinės bendrojo ugdymo programos dalį ar visą programą ir mokykla nustato, kad jo vienos užsienio kalbos pasiekimai yra aukštesni, nei numatyta Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, mokinio ir jo tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu mokykla įskaito mokinio pasiekimus ir konvertuoja į dešimtbalę vertinimo sistemą. Mokykla sudaro mokiniui individualų užsienio kalbos mokymosi planą ir galimybę vietoj užsienio kalbos pamokų lankyti papildomas lietuvių kalbos ar kitos kalbos pamokas kitose klasėse.

124. Matematika. Organizuojant matematikos mokymąsi rekomenduojama:

124.1. vadovautis nacionalinių ir tarptautinių 2011m.TIMSS (angl. Trends in International Mathematics and Science Study) mokinių pasiekimų tyrimų rezultatais ir rekomendacijomis;

124.2. naudoti informacines komunikacines technologijas, skaitmenines mokomąsias priemones.

125. Informacinės technologijos.

125.1. 7–8 klasėse skiriamos 35 dalyko pamokos. Siekiant nedidinti mokinių mokymosi krūvio, rekomenduojama organizuoti informacinių technologijų integruotą mokymą, pavyzdžiui, 7 klasėje pirmą pusmetį pamokas skirti informacinių technologijų bendrosios programos kursui (apie 50 procentų metinių pamokų), o antrą pusmetį informacinių technologijų mokytis integruotai (kiti 50 procentų pamokų), integravus informacines technologijas į numatyto dalyko pamokas. 8 klasėje – atvirkščiai: pirmą pusmetį informacinių technologijų mokytis integruotai (apie 50 procentų metinių pamokų), o antrą pusmetį pamokas skirti informacinių technologijų bendrosios programos kursui (kiti 50 procentų pamokų).

125.2. Įgyvendinant mokymo modelį, pagal kurį organizuojama dalyko pamoka, bet ją planuoja ir dalyko mokytoją konsultuoja informacinių technologijų mokytojas ar pamokoje dirba du mokytojai – dalyko ir informacinių technologijų, informacinių technologijų mokytojo darbui apmokėti naudojamos pamokos, skirtos mokinių ugdymo poreikiams tenkinti. Dalyko mokytojui turint pakankamai skaitmeninio raštingumo kompetencijų nėra būtina, kad pamokoje dirbtų du mokytojai.

125.3. 9–10 (gimnazijos I-II) klasių informacinių technologijų kursą sudaro privalomoji dalis ir vienas iš pasirenkamųjų programavimo pradmenų, kompiuterinės leidybos pradmenų arba tinklalapių kūrimo pradmenų modulių. Mokykla siūlo rinktis ne mažiau kaip du modulius. Modulį renkasi mokinys.

126. Socialiniai mokslai.

126.1. Mokymąsi per socialinių mokslų pamokas grįsti tiriamojo pobūdžio metodais, diskusijomis, mokymusi bendradarbiaujant, savarankiškai atliekamu darbu ir panaudojant informacines komunikacines technologijas.

126.2. Siekiant gerinti gimtojo krašto (pavyzdžiui, rajono savivaldybės, gyvenvietės ir kt.) ir Lietuvos valstybės pažinimą, atsižvelgiant į esamas galimybes istorijos ir geografijos mokymą rekomenduojama organizuoti netradicinėse aplinkose (pavyzdžiui, saugomų teritorijų lankytojų centruose, muziejuose).

126.3. Mokykla, formuodama ugdymo turinį, gali 9–10 klasėse mokinių projektinio darbo (tyrimo, kūrybinių darbų, socialinės veiklos) gebėjimams ugdyti skirti 20–30 proc. dalykui skirtų pamokų laiko per mokslo metus.

126.4. Laisvės kovų istorijai mokytis skirti ne mažiau kaip 18 pamokų, integruojant temas į istorijos, lietuvių kalbos ir pilietiškumo pagrindų pamokas.

126.5. Mokyklos formuojamas socialinių mokslų ugdymo turinys turėtų suteikti galimybių:

126.5.1. mokiniams rinktis pasirenkamuosius dalykus: psichologiją, etninę kultūrą ir kt.;

126.5.2. priimti sprendimą dėl pilietiškumo ugdymo pagrindų dalyko turinio integravimo į artimus pagal turinį dalykus;

126.5.3. priimti sprendimą dėl istorijos 5–6 klasės turinio išdėstymo eiliškumo (pavyzdžiui, kursą pradėti dėstyti nuo Europos istorijos epizodų);

126.5.4. priimti sprendimą dėl istorijos ir pilietiškumo ugdymo pagrindų mokymo (pavyzdžiui, integruotai mokytis istorijos ir pilietiškumo, kai dalis pasiekimų įgyjama per dalyko pamokas, o kita dalis – per kitokią veiklą (pavyzdžiui, pilietiškumo akcijose ir pan.)).

127. Gamtos mokslai. Organizuojant gamtos mokslų dalykų mokymą rekomenduojama:

127.1. vadovautis nacionalinių ir tarptautinių tyrimų TIMSS ir PISA (angl. Programme for International Student Assessment) mokinių pasiekimų rezultatais bei rekomendacijomis;

127.2. mokymąsi per gamtos mokslų pamokas grįsti tiriamojo pobūdžio metodais, dialogais, diskusijomis, mokymusi bendradarbiaujant, savarankiškai atliekamu darbu ir panaudojant informacines komunikacines technologijas;

127.3. gerinti mokinių eksperimentinius ir praktinius įgūdžius, tam skiriant ne mažiau kaip 30–40 procentų dalykui skirtų pamokų per mokslo metus. Mokykloje mokymosi aplinka turi būti pritaikyta eksperimentiniams ir praktiniams įgūdžiams ugdyti. Organizuojant eksperimentinius ir praktinius darbus klasė gali būti dalijama į grupes tiriamiesiems darbams (laboratoriniams, eksperimentiniams) ir kt., jeigu pakanka mokymo lėšų.

128. Menai.

128.1. Meninio ugdymo srities dalykus sudaro privalomieji dailės, muzikos ir pasirenkamieji teatro, šokio arba šiuolaikinių menų dalykai.

128.2. Menų dalykų mokymą galima integruoti į neformaliojo švietimo programas.

128.3. Organizuoti kryptingą dalykų meninį ugdymą.

128.4. Mokiniams, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, vietoj muzikos ir dailės dalyko pamokų galima siūlyti mokytis pagal šiuolaikinių menų programą.

129. Technologijos.

129.1. Mokiniai, besimokantys pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį (5–8 klasėse), kiekvienoje klasėje mokomi proporcingai paskirstant laiką tarp: mitybos, tekstilės, konstrukcinių medžiagų ir elektronikos technologijų programų.

129.2. Mokiniams, pradedantiems mokytis pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, technologijų dalykas prasideda nuo privalomo 17 valandų integruoto technologijų kurso. Kaip organizuojama šio kurso programa (intensyvinimas, ekskursijos, susitikimai ir kt.), turi būti aptarta ir numatyta mokyklos ugdymo plane.

129.3. Baigę integruoto technologijų kurso programą, pagal savo interesus ir polinkius mokiniai renkasi vieną iš privalomų technologijų programų (mitybos, tekstilės, konstrukcinių medžiagų, elektronikos, gaminių dizaino ir technologijų). Mokyklos ugdymo plane turi būti numatoma, kada mokiniai gali keisti pasirinktą technologijų programą.

129.4. Mokiniams, besimokantiems pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį, gali būti siūloma rinktis kitokias technologinio ugdymo programas, mokyklos sukurtas atsižvelgus į specifinius mokinių poreikius, mokymosi sąlygų ypatumus, mokyklos ugdymo turinį. (Pavyzdžiui, mokykla, atsižvelgdama į mokyklos ugdymo turinio specifiškumą, gali parengti biotechnologijos ir

kt. programas.) Būtina, kad mokiniai, mokydamiesi pagal mokyklos parengtas technologinio ugdymo programas, įgytų pasiekimų, artimų ar tolygių numatytiesiems pagrindinio ugdymo technologijų bendrojoje programoje.

129.5. Mokykla, bendradarbiaudama su profesinio mokymo įstaiga, technologijų programų turinį gali derinti su atitinkama formaliojo profesinio mokymo programa, o jai įgyvendinti naudotis profesinio mokymo baze.

129.6. Mokykla vietoj technologijų gali siūlyti rinktis profesinio mokymo programos modulį, vadovaudamasi Bendrojo ugdymo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-716 (Žin., 2008, Nr.34-1234; 2012, Nr. 12-541).

129.7. Profesinio mokymo įstaiga, vykdydama pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį be profesinio mokymo programos, technologijų dalyką keičia ikiprofesinio ugdymo dalyku, kurio programą parengia profesinio mokymo įstaigos mokytojai.

130. Kūno kultūra.

130.1. Kūno kultūrai skiriant 2 valandas per savaitę, būtina sudaryti sąlygas visiems mokiniams papildomai rinktis jų pomėgius atitinkančias aktyvaus judėjimo pratybas (pavyzdžiui: plaukimo, šokio, teniso ir pan.) per neformaliojo švietimo veiklą mokykloje ar kitoje neformaliojo vaikų švietimo įstaigoje. Mokykla tvarko mokinių, lankančių šias pratybas, apskaitą.

130.2. Kūno kultūrai mokytis gali būti sudaromos atskiros mergaičių ir berniukų grupės iš paralelių ar gretimų klasių mokinių (pvz., 5A ir 5B ar 7A ir 8B). Esant pakankamai mokymo lėšų, klasė gali būti dalijama į grupes, jeigu tai numato mokymo strategijos ar mokymo metodika.

130.3. Organizuojant kūno kultūros pamokas patalpose turi būti atsižvelgiama į Higienos normos reikalavimus.

130.4. Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniams sudaromos fizinio aktyvumo rinkimosi galimybės. Mokykla numato kaip organizuoja šių mokinių ugdymą. Rekomenduojama mokiniams sudaryti galimybes rinktis vieną iš siūlomų fizinio aktyvumo formų:

130.4.1. pagal ligų pobūdį iš įvairių klasių sudaromos 7–12 mokinių grupės, kurioms skiriamos 2 pamokos per savaitę;

130.4.2. mokiniai gali dalyvauti pamokose su pagrindine grupe, bet pratimai ir krūvis jiems skiriami pagal gydytojo rekomendacijas ir atsižvelgus į savijautą;

130.4.3. tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu mokiniai gali lankyti sveikatos grupes ne mokykloje.

130.5. Parengiamosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokiniams krūvis ir pratimai skiriami atsižvelgus į jų ligų pobūdį ir sveikatos būklę. Neskiriama ir neatliekama pratimų, galinčių skatinti ligų paūmėjimą. Dėl ligos pobūdžio negalintiesiems atlikti įprastų užduočių mokytojas taiko alternatyvias atsiskaitymo užduotis, kurios atitinka mokinių fizines galimybes ir gydytojo rekomendacijas.

130.6. Mokykla mokiniams, atleistiems nuo kūno kultūros pamokų dėl sveikatos ir laikinai dėl ligos, siūlo kitą veiklą (pvz.: stalo žaidimus, šaškes, šachmatų, veiklą kompiuterių klasėje, bibliotekoje, konsultacijas, socialinę veiklą ir pan.).

131. Žmogaus sauga. Žmogaus saugos ugdymas organizuojamas vadovaujantis Žmogaus saugos ugdymo bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-1159 (Žin., 2012, Nr. 89-4668).

132. Sveikatos ugdymas. Mokykla, organizuodama sveikatos ugdymą, vadovaujasi Sveikatos ugdymo bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1290 (Žin., 2012, Nr. 105-5347).

133. Ugdymas karjerai. Mokykla, organizuodama ugdymą karjerai, vadovaujasi Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-1090/A1-314 (Žin., 2012, Nr. 82-4284).

134. Etninės kultūros ugdymas. Mokykla, organizuodama etninės kultūros ugdymą, vadovaujasi Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos

Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651 (Žin., 2012, Nr. 46-2252).

135. Prevencinių programų įgyvendinimas. Mokykla priima sprendimą, kokias prevencines programas įgyvendins ir kokią jų įgyvendinimo būdą, numatytą prevencinėse programose ir Bendrųjų ugdymo planų 61 punkte, pasirinks.

136. Kitų ugdymo programų įgyvendinimas. Mokykla gali mokiniams pasiūlyti pasirinkti mokyklos parengtas ir mokyklos vadovo patvirtintas pasirenkamųjų dalykų, dalykų modulių programas. Rengiant šias programas rekomenduojama vadovautis Bendraisiais formaliojo švietimo programų reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. ISAK-535 (Žin., 2004, Nr. 56-1960).

137. Pagrindinio ugdymo programai įgyvendinti pamokų skaičius per dvejus metus grupine mokymosi forma kasdieniu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais:

Klasė Ugdymo sritys/ Dalykai	5	6	7	8	Pagrindinio ugdymo programos I dalyje (5–8 klasė)	9 (gimnazijų I) klasė	10 (gimnazijų II) klasė	Pagrindinio ugdymo programoje (iš viso)
Dorinis ugdymas								
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	67 (1;1)		70 (1;1)		137 (4)	70 (1;1)		207 (6)
Kalbos								
Lietuvių kalba (gimtoji)	335 (5;5)		350 (5;5)		685 (20)	315 (4;5/5;4)		1000 (29)
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)*	335 (5;5)		350 (5;5)		685 (20)	280 (4;4)		965 (28)
Lietuvių kalba (valstybinė)*	335 (5;5)		350 (5;5)		685 (20)	315 (4;5/5;4)		1000 (29)
Užsienio kalba (1-oji)	201 (3;3)		210 (3;3)		411 (12)	210 (3;3)		621 (18)
Užsienio kalba (2-oji)	70 (0;2)		140 (2;2)		210 (6)	140 (2;2)		350 (10)
Matematika ir informacinės technologijos								
Matematika	268 (4;4)		280 (4;4)		548 (16)	245 (3;4/4;3)		793 (23)
Informacinės technologijos	67/64/70 (1;1/2; 0/ 0;2)		35 (1;0/ 0;5;0,5)		102/99/105 (3)	70 (1;1/2;0/ 0;2)		172 (5)
Gamtamokslinis ugdymas								
Gamta ir žmogus	134 (2;2)		-		-	-		134
Biologija	-		105 (2;1/1;2/ 3;0)		105 (3)	105 (2;1/1;2/ 0;3/3;0)		210 (6)
Chemija	-		70 (0;2)		70 (2)	140 (2;2)		210 (6)
Fizika	-		105 (2;1/ 1;2/ 0;3)		105 (3)	140 (2;2)		245 (7)
Socialinis ugdymas								
Istorija	134 (2;2)		140 (2;2)		274 (8)	140 (2;2)		414 (12)
Pilietiškumo pagrindai	-		-		-	70 (1;1/2; 0/0;2)		70 (2)
Geografija	70 (0;2)		140 (2;2)		210 (6)	105 (2;1/1;2/0;3/3;0)		315 (9)
Ekonomika ir verslumas	-		-		-	35 (1;0/0;1)		35 (1)
Meninis ugdymas								
Dailė	67 (1;1)		70 (1;1)		137 (4)	70 (1;1)		207 (6)
Muzika	67 (1;1)		70 (1;1)		137 (4)	70 (1;1)		207 (6)
Technologijos, kūno kultūra , žmogaus sauga								
Technologijos	134 (2;2)		105 (2;1/1;2/ 0;3;3;0)		239 (7)	88/87 (1,5;1/1;1,5)		326 (9,5)
Kūno kultūra	169/166(2;3/ 3;2 /ir 134*		140 (2;2)		309/ 306 (9)	140 (2;2)		446 (12*; 13)

	2*;2*)							
Žmogaus sauga	32/35 (1)		35 (1)		67/70 (2)	17 (0,5)		84 / 87 (2,5)
Pasirenkamieji dalykai/dalykų moduliai								
Minimalus pamokų skaičius mokiniui per savaitę	26/28; 29*	28; 32*	29; 32*	30; 33*	113; 126*	31; 33*	31; 33*	175; 192*
Minimalus pamokų skaičius mokiniui per dvejus mokslo metus	1809; 2115*		2065;2275*		3874;4390*	2169;2310*		6043;6700*
Pažintinė ir kultūrinė veikla	Pažintinei ir kultūrinei veiklai per vienerius mokslo metus skiriama nuo 30 iki 60 pamokų klasei							
	5–8 klasėse					9–10 klasėse		
Pamokų skaičius per savaitę skirtų mokinio ugdymo poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti	12; 12*				12; 12*	14; 10*		
Neformalusis vaikų švietimas (valandų skaičius per savaitę)	8; 274**				8; 274**	5; 175***		

Pastabos:

*mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba; **per mokslo metus 5–8 klasėms; ***per mokslo metus 9–10 klasėms.

Lentelėje pateikiami duomenys: dalykai ir jiems skiriamų pamokų maksimalus skaičius per dvejus metus. Minimalus pamokų skaičius mokiniui – privalomas. Atskiroje klasėje dalykui skiriamų savaitinių pamokų paskirstymas – rekomenduojamas; neformaliajam švietimui skiriamų valandų skaičius mokslo metams; pamokos, skirtos mokinių ugdymo poreikiams tenkinti, mokymosi pasiekimams gerinti.

Lentelėje pateiktų duomenų paaiškinimas. Pvz., biologija (7; 8) klasė: 105 (2;1/1,2/3;0). Per dvejus metus skiriamos 105 pamokos. Skliausteliuose pateikiami galimi pamokų skirstymo variantai: 2 pamokos 7 klasėje ir 1 pamoka 8 klasėje arba atvirkščiai arba 3 pamokos 7 klasėje. 9–10 (gimnazijos I–II) klasėms skirtą dailės ir muzikos pamokų laiką (70 (1;1) ir 70 (1;1)) galima keisti šiuolaikine menų programa. Mokykla gali rinktis ir kitokį pamokų skirstymo variantą.

138. Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte pateikiamas dalyko bendrosioms programoms įgyvendinti minimalus pamokų skaičius ir minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui per savaitę. Mokinys pagal poreikius gali pasirinkti pageidaujamas mokytis pasirenkamuosius dalykus, dalykų modulius. Mokyklos nuožiūra gali būti skirta mokymosi pagalba, organizuojant trumpalaikes ir ilgalaikes konsultacijas, atsižvelgiant į mokyklai skirtas mokymo lėšas. Maksimalus pamokų skaičius mokiniui negali būti didesnis nei nurodytas Higienos normoje.

139. Mokinio pasirinktiems dalykams, dalykų moduliams mokytis, konsultacijoms, skirtoms mokymosi pagalbai teikti naudojamos pamokos, skirtos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti ir mokymo pasiekimams gerinti, numatytos Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte.

IV. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMŲ VYKDYMAS JAUNIMO MOKYKLOSE, VAIKŲ SOCIALIZACIJOS CENTRUOSE

140. Vaikų socializacijos centrų veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969).

141. Pagrindinio ugdymo programos jaunimo mokyklos ir mokyklos, kuriose suformuotos jaunimo klasės, ir vaikų socializacijos centrai įgyvendina vadovaudamiesi Pagrindinio ugdymo programos aprašu, tvirtinamu švietimo ir mokslo ministro, Pagrindinio ugdymo

bendrosiomis programomis, Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, Bendraisiais ugdymo planais.

142. Kiekvienam vaikui, ugdomam vaikų socializacijos centre, jaunimo mokykloje, mokykloje, kurioje suformuotos jaunimo klasės, sudaromas individualus ugdymo planas, atsižvelgiant į ugdymo tikslus, jo turimą patirtį, polinkius, mokymosi poreikius ir į reikiamos mokymosi pagalbos suteikimą.

143. Vaikų socializacijos centrui, jaunimo mokyklai, mokyklai, kurioje suformuotos jaunimo klasės, formuojant ir įgyvendinant mokyklos ugdymo turinį rekomenduojama:

143.1. integruoti dalykų turinį ir priimti sprendimus dėl skiriamo pamokų skaičiaus integruotiems dalykams mokytis;

143.2. perskirstyti Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte nustatytą pamokų skaičių tarp dalykų iki 25 procentų. Perskirstyti galima tarp kelių ar keliolikos dalykų. Perskirstytą laiką rekomenduojama skirti mokytis patrauklaus ir aktualaus turinio dalykų moduliams, kurie prisidėtų prie mokinių pasiekimų gerinimo, sudarytų sąlygas dalyko mokytis kitaip, pavyzdžiui, mokiniai, mokydamiesi staliaus darbų, galėtų atlikti matematinės užduotis, per informacinių technologijų pamokas – lietuvių kalbos užduotis ir pan. Mokykloje turi būti susitarta, kaip numatoma panaudoti perskirstytą mokymosi laiką;

143.3. keisti iki 25 proc. Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų turinio, pritaikant jį pagal besimokančių mokinių poreikius;

143.4. iki 15 procentų dalykui skirtų pamokų organizuoti kitokia forma: projektine ar kitokia mokiniams patrauklia veikla. Mokykloje susitariama, kokiomis konkrečiomis dienomis per mokslo metus bus mokomasi ne pamokų forma, pavyzdžiui, galima numatyti, kad kiekvieno mėnesio paskutinę dieną mokomasi ne pamokų forma;

143.5. per dieną keisti formaliojo ir neformaliojo švietimo veiklų organizavimą, pavyzdžiui, po dviejų ar trijų pamokų organizuoti neformaliojo švietimo veiklas, po to vėl – pamokas;

143.6. dalykui mokytis per dieną skirti ne vieną, o dvi, vieną po kitos pamokas, kad būtų sudarytas ilgesnis laiko tarpas mokytis to paties dalyko;

143.7. siūlyti mokiniams pasirinkti ikiprofesinio mokymo dalyką, kurio programą rengia mokykla, atsižvelgdama į mokyklos mokymosi aplinką ir mokinių praktinius mokymosi poreikius ir polinkius. Ikiprofesinio ugdymo organizavimas turi būti siejamas su šiam ugdymui reikalinga mokymosi aplinka;

143.8. teikti mokiniams reikiamą mokymosi pagalbą, atsižvelgiant į Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatytus pasiekimų lygius. Mokykla turi užtikrinti, kad teikiama mokymosi pagalba atitiktų mokinių gebėjimus. Mokymosi pagalbai teikti naudojamos pamokos, skirtos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti;

143.9. Žmogaus saugos dalyko programą integruoti į ikiprofesinį ugdymą, Sveikatos ugdymo ir Ugdymo karjerai programą įgyvendinti pagal šiose programose numatytas nuostatas;

143.10. sudaryti sąlygas rinktis dalykų modulius pagal polinkius ir gebėjimus vadovaujantis Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašu;

143.11. neformaliojo vaikų švietimo veikloms vaikų socializacijos centre organizuoti skirti iki 4 valandų per savaitę;

143.12. ikiprofesinį ugdymą organizuoti per neformaliajam vaikų švietimui skirtas valandas.

144. Ikiprofesinio ugdymo dalyko programa, skirta į praktinę veiklą orientuotam ugdymui, padeda mokiniui didinti mokymosi motyvaciją, aktyviai susipažinti su profesijomis ir ugdyti bendrąsias kompetencijas. Ikiprofesinio ugdymo dalyko programą rengia mokyklos mokytojai.

145. Ikiprofesinio ugdymo programą sudaro privalomas įvadinis (iki 17 valandų) modulis ir pasirenkamieji savarankiški arba tęstiniai moduliai. Įvadinis modulis skirtas supažindinti

mokinius su Lietuvos ūkio šakomis, joms priklausančiomis profesijomis, su mokykloje įgyvendinama ikiprofesinio ugdymo programa ir galimybe rinktis modulius. Dėl pasirenkamųjų modulių temų, jų apimties ir modulių skaičiaus mokykloje tariamasi, atsižvelgiant į mokinių interesus, fizinę mokymosi aplinką, galimybę naudoti kitas, netradicines aplinkas (profesinio mokymo bazė, muziejai ir kt.).

146. Ikiprofesinio ugdymo dalykas įvedamas nuo 8 klasės. Ugdymo procesas pradedamas visiems mokiniams privalomu įvadinio modulių ir organizuojamas taip, kad 8 klasėje mokiniai galėtų susipažinti ir išbandyti visus mokykloje siūlomus ikiprofesinio ugdymo programos modulius, derinti juos su profesiniu veiklinimu, sudaryti sąlygas mokiniui motyvuotai ir kryptingai juos rinktis 9–10 klasėse. Rekomenduojama ikiprofesinio ugdymo procesą organizuoti taip, kad mokinys galėtų per visą dalyko programos mokymosi laiką pasirinkti kuo daugiau ir įvairesnių modulių.

147. Jaunimo mokykla, priėmusi sprendimą įgyvendinti ikiprofesinį ugdymą, gali ikiprofesinio ugdymo moduliams įgyvendinti skirti iki 40 procentų mokykloje įgyvendinamo ugdymo turinio, perskirstydama Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte nustatytą pamokų skaičių tarp dalykų iki 40 procentų. Pamokų perskirstymą derina su: valstybinės mokyklos (biudžetinės įstaigos) – savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, savivaldybės mokyklos (biudžetinės įstaigos) – savivaldybės vykdomąja institucija ar jos įgaliotu asmeniu, valstybinės ir savivaldybės mokyklos (viešosios įstaigos) ir nevalstybinės mokyklos – su savininku (dalyvių susirinkimu). Perskirstytą laiką rekomenduojama skirti ikiprofesinio ugdymo dalykui, mokyti dalykų moduliams, kurių turinys siejamas su Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų turiniu. Dalyko modulių turinys turėtų suteikti galimybę mokytis dalyko patraukliau.

148. Į ikiprofesinio ugdymo programą jaunimo mokykla gali įtraukti formaliojo profesinio mokymo programos įvadinį modulį / profesijos mokymo dalyką (dalykus), vadovaudamasi Bendrojo ugdymo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitos tvarkos aprašu. Jaunimo mokykla ikiprofesinio ugdymo programą gali įgyvendinti:

148.1. per mokyklos perskirstytą pamokų laiką tarp dalykų, be technologijų dalykui skirtų pamokų;

148.2. tik per mokyklos perskirstytą pamokų laiką;

148.3. per neformaliojo vaikų švietimo veikloms skirtą laiką;

148.4. 8 klasėje skirti 3 valandas, 9–10 klasėse – po 4 valandas.

149. Dirbančio jaunimo klasėse, skirtose 16–17 metų dirbantiems jaunuoliams, ugdymą organizuoti pagal suaugusiųjų pagrindinio ar profesinio mokymo programas kartu su pagrindinio ugdymo programos antrąja dalimi ir pagal Bendruosius ugdymo planus.

V. PAGRINDINIO UGDYMO PROGRAMOS ANTROSIOS DALIES ĮGYVENDINIMAS KARTU SU PROFESINIO MOKYMO PROGRAMA

150. Trejų metų profesinio mokymo programa įgyvendinama kartu su pagrindinio ugdymo programa, skiriama mokiniams, tęsiantiems mokymąsi pagal antrąją pagrindinio ugdymo programos dalį. Programai įgyvendinti skiriama valandų:

Dalykų sritys/dalykai	Valandų skaičius I–II kursuose. (Skliaustuose pateikiamas galimas pusmečių valandų skaičius per savaitę, kurį mokykla gali keisti)	Valandų skaičius III kurse	Valandų skaičius I–III kursuose
Profesinis mokymas:			2102
Teorinis ir praktinis mokymas			1502

Praktika		600	600
Bendrieji profesinio mokymo dalykai:			340
Civilinė sauga	20		20
Ekonomikos ir verslo pagrindai	Ne mažiau kaip 35 I kurse		80
Estetika			20
Informacinės technologijos			70
Lietuvių kalbos kultūra ir specialybės kalba			40
Kūno kultūra	68 (II kurse)	40	108
Iš viso profesinio mokymo dalykams skirtų valandų	1192	1248	2440
Bendrojo ugdymo dalykai:			
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	35 (1)		
Kalbos:			
Lietuvių kalba (gimtoji)	160 (5; 4)		
Lietuvių kalba (valstybinė) *	175 (5)		
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)*	140 (4)		
Užsienio kalba (1-oji)	105 (3)		
Užsienio kalba (2-oji) **	70 (2)		
Matematika	125 (4; 3)		
Informacinės technologijos	35 (1)		
Gamtamokslinis ugdymas:			
Biologija	50(1; 2)		
Fizika	70 (2)		
Chemija	70 (2)		
Socialinis ugdymas:			
Istorija	70 (2)		
Pilietiškumo pagrindai	35 (1)		
Ekonomikos ir verslo pagrindai***			
Geografija	50(1; 2)		
Meninis ugdymas:			
Dailė	35 (1)		
Muzika	35 (1)		
Kūno kultūra	70 (2)		
Žmogaus sauga***			
Iš viso valandų bendrojo ugdymo dalykams	1015 1100*		1015 1100*
Iš viso valandų profesinio mokymo ir bendrojo ugdymo dalykams	2207 2292*	1248	3455 3540*
Minimalus privalomų pamokų skaičius mokiniui per savaitę	33 35*		
Pamokos mokinių ugdymo poreikiams tenkinti ir 9 klasės dalykų programos patenkinamam pasiekimui lygiui	242 207*		242 207*
Neformalusis švietimas		120	

Pastabos:

- * grupėms tautinių mažumų kalba;
- **išskyrus grupes tautinių mažumų kalba;
- ***integruojama į kito dalyko turinį.

151. Mokiniais, neturintiems 16 metų, mokykla privalo užtikrinti mokymosi tęstinumą pagal pagrindinio ugdymo programą. Mokiniais mokantis pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį dalykų programoms įgyvendinti valandos skiriamos pagal Bendrųjų

ugdymo planų 137 punktą, o profesiniam mokymui – 144 punktu nustatytos valandos profesinio mokymo dalykams neviršijant mokinio maksimalaus pamokų skaičiaus per savaitę.

152. Ugdymo procesas, ugdymo sričių dalykų mokymas organizuojamas vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais ir Bendraisiais profesinio mokymo planais. Bendrųjų profesinio mokymo programos dalykų – informacinių technologijų, lietuvių kalbos kultūros ir specialybės kalbos, estetikos – rekomenduojama mokyti antraisiais ir (arba) trečiaisiais mokslo metais.

153. Mokinių ugdymo poreikiams tenkinti numatytos pamokos gali būti skiriamos mokyti dalykams, iš kurių mokiniai po pirmųjų metų mokymosi pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį nebuvo pasiekę patenkinamo pasiekimų lygio.

154. Pagrindinio ugdymo programos ekonomikos ir verslumo dalyko programa integruojama į profesinio mokymo programos ekonomikos ir verslo pagrindų dalyko turinį. Mokiniais, 9 klasėje nesimokiusiems ekonomikos ir verslumo dalyko, pirmame kurse skiriamos ne mažiau kaip 35 pamokos. Pagrindinio ugdymo dienyne dalykui „Ekonomika ir verslumas“ skiriamoje vietoje įrašoma, kad ši programa (35 valandos) integruota į profesinio mokymo programos dalyko turinį.

155. Žmogaus saugos ugdymo bendroji programa integruojama į profesinio mokymo programos civilinės saugos turinį, kuriam pirmame kurse skiriamos ne mažiau kaip 8 pamokos. Pagrindinio ugdymo dienyne dalykui „Žmogaus sauga“ skiriamoje vietoje įrašoma, kad Žmogaus saugos ugdymo bendroji programa (8 valandos) integruota į profesinio mokymo programos dalyko turinį.

156. Pagrindinio ugdymo programos technologijų dalykas keičiamas profesinio mokymo programos dalykais.

157. Mokiniais, turintiems 18 metų, praktinio mokymo ir praktikos metu gali būti skiriama 40 valandų per savaitę.

IV. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMAS

I. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

158. Vidurinio ugdymo programa įgyvendinama vadovaujantis Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis. Ugdymas organizuojamas vadovaujantis Vidurinio ugdymo programos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-1387 (Žin., 2006, Nr.76-2930; 2011, Nr. 97-4599), Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, gali būti atsižvelgiama į Mokymosi kryptių pasirinkimo galimybių didinimo 14–19 metų mokiniams modelio aprašą.

159. Mokykla mokiniui, besimokančiam pagal vidurinio ugdymo programą, sudaro sąlygas įgyvendinti individualų ugdymo planą ir siekia, kad jis pagilintų ir praplėstų pasirinktų sričių žinias, gebėjimus bei kompetencijas, pasirengtų laikyti brandos egzaminus ir testų tolesnį mokymąsi.

160. Mokiniui, besimokančiam savarankišku ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma), individualioms konsultacijoms skiriama iki 15 procentų, o grupėms – 40 procentų Bendrųjų ugdymo planų 187 nustatyto savaitinių pamokų skaičiaus.

161. Įgyvendinant vidurinio ugdymo programą mokykloje, kurioje yra viena vienuoliktą (gimnazijos III) arba viena dvylikta (gimnazijos IV) klasė, mokykla pagal turimas mokymo lėšas pasirenka tinkamiausią būdą, kaip įgyvendins mokymą pagal dalykų bendrojo ir išplėstinio kursų programas ir užtikrins mokymo kokybę. Rekomenduojama lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos ir gimtosios kalbos mokymui(si) sudaryti atskiras laikinąsias grupes, atsižvelgiant į mokinių pasirinkimus mokyti pagal dalyko bendrojo ar išplėstinio kursų programą, o užsienio kalbos – į kalbos mokėjimo lygį. Mokykla, atsižvelgdama į mokinių pasirinkimus ir jų

individualius ugdymo planus, modeliuoja jiems kokybišką vidurinio ugdymo programos įgyvendinimą.

162. Mokykla, formuodama ir įgyvendindama mokyklos ugdymo turinį pagal Vidurinio ugdymo bendrąsias programas, gali:

162.1. didinti ar mažinti (perskirstyti) iki 15 procentų dalykui skiriamų pamokų, derindama su Vidurinio ugdymo bendrųjų programų turiniu;

162.2. iki 10 procentų dalykui skirtų pamokų organizuoti ne pamokų forma;

162.3. organizuoti dalykų srautines paskaitas;

162.4. dalykų bendrąsias programas skaidyti į modulius, kurių turinys ir skaičius pasirenkamas atsižvelgus į mokinių poreikius ir dalyko bendrojoje programoje numatytus mokinių pasiekimus. Vidurinio ugdymo programą įgyvendinti per dalykų modulius;

162.5. intensyvinti dalykų ar jų modulių mokymą;

162.6. integruoti dalykų turinį, diferencijuoti ugdymą;

162.7. siūlyti mokiniams rinktis jų polinkius ir interesus atitinkančius pasirenkamuosius dalykus, dalykų modulius.

163. Mokykla sudaro sąlygas mokiniams siekti asmeninės ir pilietinės brandos ir ugdyti gyvenime būtinas bendrąsias kompetencijas ir gebėjimus naudodama pamokas, skirtas mokinių ugdymo poreikiams tenkinti:

163.1. savanoriškai užsiimti socialine ar kita visuomenei naudinga veikla;

163.2. susipažinti su profesinės veiklos įvairove ir rinkimosi galimybėmis, planuoti savo tolesnį mokymąsi ir darbinę veiklą (t. y. karjerą). Mokiniam gali būti siūlomas pasirenkamas ugdymo karjeros modulis;

163.3. rengti ir įgyvendinti projektus, brandos darbus;

163.4. formuoti savo pasiekimų aplankus, kuriuose kaupiami mokinių pažangos ir pasiekimų įrodymai, taip pat ir elektroninius, orientuotus į tolesnio gyvenimo kelio pasirinkimą. Mokiniam gali būti siūlomas pasirenkamas kursas, per kurį jie mokytųsi reflektuoti savo mokymąsi, rengtų pasiekimų aplanką ir keltų tolesnio mokymosi tikslus.

164. Į vidurinio ugdymo dalykų turinį integruojama Žmogaus saugos ugdymo bendroji programa.

165. Ugdymo proceso dienos, skirtos pažintinei kultūrinei veiklai, gali būti skiriamos savanoriškai veiklai, veiklai, susijusiai su ugdymu karjerai. 12 (gimnazijos IV) klasės mokiniams šių dienų (pamokų) skaičius, jų pageidavimu ir mokyklos sprendimu gali būti mažinamas.

II. SPECIALIZUOTO UGDYMO KRYPTIES PROGRAMŲ (VIDURINIO UGDYMO KARTU SU DAILĖS, MENŲ, MUZIKOS, SPORTO UGDYMU PROGRAMŲ) ĮGYVENDINIMAS

166. Mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programas (vidurinio ugdymo kartu su dailės, menų, muzikos ar sporto ugdymu programomis), gali perskirstyti iki 25 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose skiriamo bendro pamokų skaičiaus ir dalykų turinio. Mokinio neformaliojo švietimo valandų skaičių galima didinti 1–4 pamokomis. Maksimalus pamokų skaičius mokiniui negali būti didesnis nei 35 pamokos per savaitę.

167. Specializuoto ugdymo krypties programų (vidurinio ugdymo kartu su dailės, menų, muzikos ar sporto ugdymu programų) dailės, menų, muzikos ar sporto ugdymo dalykų mokymas gali būti integruojamas į neformalųjį švietimą.

168. Mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programą (vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programą), vadovaujasi Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis ir Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programų) dailės ugdymo dalies programa, tvirtinama švietimo ir mokslo ministro. Mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programą (vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą), vadovaujasi Vidurinio ugdymo bendrosiomis

programomis ir Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programų) muzikos ugdymo dalies programa, tvirtinama švietimo ir mokslo ministro.

169. Mokinys, kuris mokosi pagal specializuoto ugdymo krypties programą (vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programą), privalo mokytis keturių pagrindinių dailės ugdymo dalies ir trijų programą papildančių dalykų.

170. Mokinys, kuris mokosi pagal specializuoto ugdymo krypties programą (vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą), privalo mokytis keturių muzikos ugdymo dalies branduolio ir ne mažiau kaip dviejų branduolį papildančių dalykų.

171. Mokinys, kuris mokosi pagal specializuoto ugdymo krypties programą (vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programą) atlikėjo raiškos (išskyrus choro dainavimo ir dirigavimo), balso ugdymo, bendrojo fortepijono, dainavimo, garso režisūros, kompozicijos, improvizacijos, dirigavimo, muzikos teorijos dalyko, mokosi nuosekliai, individualiai mokomas mokytojo, jam taikoma pavienio mokymosi proceso organizavimo forma. Šios pamokos, suderintos su mokytojais, mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais), mokyklos tarybos pritarimu gali būti organizuojamos šeštadieniais.

172. Pasirenkamuosius dalykus mokinys renkasi savarankiškai iš rekomenduojamų pagal jo pasirinktą pagrindinį programos dalyką. Pasirenkamiesiems dalykams mokytis valandos skiriamos iš neformaliojo švietimo valandų. Iš menų ir technologijų ugdymo srities mokiniams rekomenduojama siūlyti tik specializuoto ugdymo krypties programos dailės, muzikos ugdymo dalies dalykus.

173. Specializuoto ugdymo krypties programų (vidurinio ugdymo kartu su dailės ar muzikos ugdymu programų) dailės ir muzikos ugdymo dalies pamokų skaičius per dvejus metus:

Dalykai	Minimalus pamokų skaičius per dvejus metus privalomam turiniui
Pagrindiniai dailės ugdymo dalies programos dalykai:	18
Dailės šaka	207 (3;3)
Piešimas	207 (3;3)
Kompozicija	100 (1;2)
Dailės ir architektūros istorija	98 (2;1)
Dailės ugdymo dalies programą papildantys dalykai:	6
Keramika	69 (1;1)
Akvarelė	69 (1;1)
Projektavimas	69 (1;1)
Muzikos ugdymo dalies branduolio dalykai:	16
Atlikėjo raiška arba muzikos teorija arba garso režisūra	138 (2;2)
Solfedžio	138 (2;2)
Muzikos istorija	138 (2;2)
Muzikos teorija ir harmonija	138 (2;2)
Muzikos ugdymo dalies branduolį pagal pagrindinį dalyką papildantys dalykai:	8
Bendrasis fortepijonas	69 (1;1)
Ansamblinis muzikavimas	69 (1;1)
Balso ugdymas	69 (1;1)
Muzikos kūrinių analizė	69 (1;1)
Polifonija	34 (-;1)

III. UGDYMO SRIČIŲ DALYKŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS

174. Dorinis ugdymas.

174.1. Mokinys renkasi vieną dalyką – tikybą (tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos) arba etiką. Siekiant užtikrinti dalyko mokymosi programos tęstinumą ir nuoseklumą rekomenduojama rinktis etiką ar tikybą dvejiems mokslo metams.

174.2. Mokiniai, pasirinkę etiką, gali mokytis filosofinės etikos arba rinktis taikomosios krypties profesinės etikos, šeimos etikos arba etikos ir kino modulius.

174.3. Pasirinkę katalikų tikybą, mokiniai gali mokytis pagal dalyko modulius: katalikybė ir pasaulio religijos, pašaukimai gyvenimui, Šventasis Raštas – gyvenimo kelionė arba religijos filosofija.

175. Lietuvių kalba ir literatūra.

175.1. Išplėstiniu kursu rekomenduojama mokytis ne daugiau kaip 25 mokinius. Esant daugiau mokinių, rekomenduojama vieną pamoką (iš dalykui numatytų per savaitę) skirti individualizuotam ir diferencijuotam mokymui, pritaikytam pagal mokinių gebėjimus ir polinkius, laikinosiose grupėse.

175.2. Mokykla gali siūlyti mokiniams rinktis pasirenkamuosius dalykus, pavyzdžiui: retoriką, kūrybinį rašymą, visuotinę literatūrą, lotynų kalbą, antikos kultūrą ar kt.

175.3. Mokykla gali siūlyti lietuvių kalbos ir literatūros programą papildančius pasirenkamuosius dalyko modulius. Mokiniai iš mokykloje siūlomų modulių programų renkasi pagal polinkius ir interesus: kalbos vartojimo praktikos, viešojo kalbėjimo, šiuolaikinės literatūros, kūrybinio rašymo ir kt. Moduliai sudaro galimybes individualizuoti ugdymo turinį pagal mokinių poreikius, mokyklos specifiką.

175.4. Rekomenduojama siūlyti mokiniams atlikti tiriamuosius, kūrybinius darbus, konsultuoti mokinius.

176. Užsienio kalbos.

176.1. Jei mokinių užsienio kalbos pasiekimai buvo patikrinti 10 klasėje centralizuotai parengtais kalbos mokėjimo lygio nustatymo testais (pateikiamais per duomenų perdavimo sistemą „KELTAS“), organizuojant kalbos mokymosi grupes rekomenduojama vadovautis šio testo rezultatais. 11–12 (gimnazijos III–IV) klasėse rekomenduojama mokytis dviejų užsienio kalbų, išskyrus mokyklas, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba. Šiose mokyklose privaloma mokytis vienos užsienio kalbos.

176.2. 11–12 (gimnazijos III–IV) klasėse mokiniui pageidaujant ir mokyklai pritarus mokinys gali keisti vieną iš dviejų kalbų ir pradėti mokytis naujos kalbos kaip trečiosios arba mokytis tris kalbas, t. y. tęsti pirmosios ir antrosios kalbų mokymąsi ir pasirinkti mokytis trečiąją (naują) kalbą.

176.3. Trečiosios užsienio kalbos bendroji programa 11–12 (gimnazijos III–IV) klasėse pateikiama kursu, orientuotu į A1 arba A2 kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis.

176.4. Jei mokiniai pasirenka trečiąją užsienio kalbą, kurios mokėsi anksčiau, jų kalbos mokėjimo lygį nustato mokykla kalbos mokėjimo lygio nustatymo testu. Organizuojant kalbos mokymosi grupes rekomenduojama vadovautis šio testo rezultatais.

176.5. Mokiniams rekomenduojama rinktis tuos užsienio kalbų mokymosi kursus, kurie atitinka jų užsienio kalbų pasiekimus, t. y. kalbos mokėjimo lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis. Užsienio kalbos B2 kalbos mokėjimo lygis atitinka pagrindinį (B2.1) ir aukštesnįjį (B2.2) pasiekimų lygį, o B1 kalbos mokėjimo lygis – patenkinamą pasiekimų lygį.

176.6. Nustačius, kad mokinio pasiekimai (nepriklausomai nuo to, ar mokinys pagal pagrindinio ugdymo programą mokėsi tos kalbos kaip pirmosios arba antrosios užsienio kalbos) yra:

176.6.1. B1 lygio, pagal vidurinio ugdymo programą siūloma rinktis B2 lygio kursą;

176.6.2. A2 lygio, pagal vidurinio ugdymo programą siūloma rinktis B1 lygio kursą;

176.6.3. A1 lygio, pagal vidurinio ugdymo programą siūloma rinktis A2 lygio kursą.

176.7. Užsienio kalbų modulių programos papildo B2, B1 arba A2 kurso programas. Mokiniai iš mokykloje siūlomų modulių programų renkasi pagal polinkius ir interesus. Vienai kalbai galima rinktis daugiau negu vieną modulio programą. Pasirenkamieji moduliai sudaro

galimybes diferencijuoti ugdymo turinį atsižvelgus į mokinių poreikius, mokyklos specifiką. Mokykloje gali būti rengiamos užsienio kalbos modulio programos (pvz.: profesinės kalbos, debatų, literatūros, šalies pažinimo, kūrybinio rašymo, kalbėjimo įgūdžių ugdymo ir pan.).

176.8. Jei mokiniai pageidauja ir mokykla turi galimybių, gali siūlyti rinktis dalyko (pavyzdžiui, socialinių arba gamtos mokslų, matematikos ir kt.) ir užsienio kalbos integruoto mokymo modulius (angl. CLIL, pranc. EMILE).

176.9. Mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba 2013–2014 mokslo metais 11 (gimnazijos III) klasėms užsienio kalbai mokytis minimalus pamokų skaičius – 3 valandos, 12 klasėms (gimnazijos IV) – 2,5 pamokos; 2014–2015 mokslo metais 11 (gimnazijos III) ir 12 (gimnazijos IV) klasėms užsienio kalbai mokytis minimalus pamokų skaičius – 3 valandos.

177. Socialiniai mokslai. Iš pasirenkamųjų dalykų mokinys gali rinktis: ekonomiką ir verslumą, filosofiją, religijotyra, teisę, psichologiją, etninę kultūrą ir kitus.

178. Menai. Mokinys gali rinktis bent vieną iš meninio ugdymo programų: dailės, filmų kūrimo, fotografijos, grafinio dizaino, menų pažinimo, kompiuterinių muzikos technologijų, muzikos, šokio, teatro ar mokyklos parengtą integruotą menų programos kursą. Mokinys gali rinktis menų programas iš pasirenkamųjų dalykų.

179. Technologijos.

179.1. Mokinys gali rinktis vienos iš technologijų programos kryptį: turizmo ir mitybos; statybos ir medžio apdirbimo; taikomojo meno, amatų ir dizaino; tekstilės ir aprangos; verslo, vadybos ir mažmeninės prekybos; mechanikos, mechaninio remonto vieną ar kelis modulius. Mokykla gali siūlyti ir kitas technologijų programos kryptis, modulius, derindama juos su konkrečia formaliojo profesinio mokymo programa, o ją įgyvendinti profesiniam mokymui skirtoje bazėje.

179.2. Mokinys mokosi pasirinktos technologijų krypties pasirinktą modulį (arba kelis tos krypties modulius) dvejus metus pagal bendrųjų ugdymo planų 187 punkte nustatytą pamokų skaičių. Mokyklos ugdymo plane turi būti numatyta galimybė prireikus keisti mokinio pasirinktą kryptį, modulį, mokėjimo lygį.

179.3. Mokiniui, baigusiam technologijų išplėstinio kurso programą ir ketinančiam tęsti mokymąsi pagal profesinio mokymo programą, atitinkančią jo baigtą technologijų kryptį, mokymosi pasiekimus profesinio mokymo teikėjas gali įskaityti vadovaudamasis Ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. ISAK-72 (Žin., 2008, Nr. 8-297).

179.4. Į vidurinio ugdymo programą profesinio mokymo programos moduliai įtraukiami vadovaujantis Bendrojo ugdymo technologijų dalykų ir profesinio mokymo programos modulių užskaitos tvarkos aprašu.

180. Kūno kultūra.

180.1. Mokinys renkasi bendrąją kūno kultūrą arba iš mokyklos siūlomų sporto šakų pageidaujama sportą šaką (pavyzdžiui: krepšinį, futbolą, tinklinį ir kt.).

180.2. Kūno kultūros pasiekimai mokinio pageidavimu gali būti vertinami pažymiais arba įrašu „įskaityta“. Mokinio, kuris planuoja pasirinkti sporto krypties studijas, pasiekimus rekomenduojama vertinti pažymiais. Vidurinio ugdymo programoje kūno kultūros mokymas neintensyvinamas.

180.3. Specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių kūno kultūros ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 130.4, 130.5, 130.6 punktais.

181. Matematika. Organizuojant matematikos mokymą rekomenduojama:

181.1. plėsti mokiniui siūlomų rinktis matematikos modulių programų įvairovę: „Logikos įvadas“, „Įrodymo metodai. Sekos“, „Funkcijos“;

181.2. naudoti informacines komunikacines technologijas, skaitmenines mokomąsias programas.

182. Informacinės technologijos: jei mokinys, pasirinkęs išplėstinį kursą, pagrindinėje mokykloje nesimokė pasirinkto modulio (išskyrus Duomenų bazių kūrimo ir valdymo modulį), jam sudaromos sąlygos papildomai mokytis išlyginamojo modulio temų. Išlyginamųjų modulių programos atitinka Informacinių technologijų Pagrindinio ugdymo bendrosios programos

Programavimo pradmenų, Kompiuterinės leidybos pradmenų arba Tinklapių kūrimo pradmenų modulių programas.

183. Gamtos mokslai: plėsti mokiniui siūlomų rinktis gamtos mokslų dalykų ar modulių programų įvairovę (pvz., biotechnologijų, biofizikos, biochemijos ir pan.).

184. Sveikatos ugdymas. Mokykla, organizuodama sveikatos ugdymą, vadovaujasi Sveikatos ugdymo bendrąja programa.

185. Ugdymas karjerai. Mokykla, organizuodama ugdymą karjerai, vadovaujasi Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašu.

186. Etninės kultūros ugdymas organizuojamas vadovaujantis Vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. V-651 (Žin., 2012, Nr. 46-2252).

187. Vidurinio ugdymo programai įgyvendinti skiriamų pamokų skaičius per savaitę ir per dvejus metus grupine mokymosi forma kasdieniu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais:

Ugdymo sritys, dalykai	Minimalus pamokų skaičius privalomam turiniui per savaitę	Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas
Dorinis ugdymas:	2		
Tikyba		69	-
Etika		69	-
Kalbos:			
Lietuvių kalba ir literatūra	8	276	345
Lietuvių kalba ir literatūra*	11	379	448
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) *	8	276	345
Užsienio kalbos		Kursas, orientuotas į B1 mokėjimo lygį	Kursas, orientuotas į B2 mokėjimo lygį
Užsienio kalba (...)	6	207	207
Užsienio kalba (...)*	6	207	207
		Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas
Socialinis ugdymas:	4		
Istorija		138	207
Geografija		138	207
Integruotas istorijos ir geografijos kursas		138	
Matematika	6	207	316
Informacinės technologijos		69	138
Gamtamokslinis ugdymas:	4		
Biologija		138	207
Fizika		138	241
Chemija		138	207
Integruotas gamtos mokslų kursas		138	-
Menai ir technologijos:	4 (34/32)		
Dailė		138	207
Muzika		138	207
Teatras		138	207
Šokis		138	207
Kompiuterinės muzikos technologijos		138	207
Grafinis dizainas		138	207
Fotografija		138	207
Filmų kūrimas		138	207
Technologijos (kryptys):			
Turizmas ir mityba		138	207

Statyba ir medžio apdirbimas		138	207
Tekstilė ir apranga		138	207
Taikomasis menas, amatai ir dizainas		138	207
Verslas, vadyba ir mažmeninė prekyba		138	207
Mechanika, mechaninis remontas		138	207
Kitos technologijų kryptys		138	
Integruotas menų ir technologijų kursas		138	207
Kūno kultūra:	4–6		
Bendroji kūno kultūra		138/207	276
Pasirinkta sporto šaka		138/207 (4–6)	
Žmogaus sauga **	0,5	0,5	0,5
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai			
Projektinė veikla/Brandos darbas			
Mokinio pasirinktas mokymo turinys		Iki 26 iki 22 *	Iki 26 iki 22*
Minimalus mokinio privalomų pamokų skaičius per savaitę	28 pamokos per savaitę; 31,5 pamokos per savaitę*		
Neformalusis vaikų švietimas (valandų skaičius)	207		
Mokinio ugdymo poreikiams tenkinti	24 pamokos per savaitę dvejimėms metams		
Maksimalus pamokų skaičius klasei esant 3 ir daugiau 11 (gimnazijos III) klasių – 51 pamoka per savaitę, mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, – 54 pamokos per savaitę. Minimalus pamokų skaičius klasei esant vienai 11 (gimnazijos III) klasei – 43 pamokos per savaitę, mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, – 46 pamokos per savaitę. Klasei gali būti skiriama ir daugiau pamokų atsižvelgiant į mokinių mokymosi poreikius ir neviršijant mokymui skirtų lėšų.			

Pastabos: *mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba; ** integruojama į ugdymo turinį.

Lentelėje pateiktų duomenų paaiškinimas. Neformalusis švietimas (valandų skaičius) – 207. Klasei per dvejus metus skiriamos 207 valandos.

IV. VIDURINIO UGDYMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS KARTU SU PROFESINIO MOKYMO PROGRAMA

188. Trejų metų profesinio mokymo programai, vykdomai kartu su vidurinio ugdymo programa, vidurinio ugdymo programos dalykams įgyvendinti skiriamas pamokų skaičius per dvejus metus ir profesiniam mokymui skiriamos valandos:

Dalykų sritys/dalykai	Profesiniam mokymui ir privalomam bendrojo ugdymo turiniui įgyvendinti (I–II kursuose)	Valandų skaičius per dvejus metus kursui/kalbos mokėjimo lygiui		Skiriamas valandų skaičius III kurse	Iš viso valandų I–III kursuose
		Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas		
Profesinis mokymas:		-			2155
Teorinis ir praktinis mokymas					1555
Praktika				600	600
Bendrieji profesinio mokymo dalykai:					230
Ekonomikos ir verslo pagrindai*					100
Lietuvių kalbos kultūra ir specialybės kalba*					
Civilinė sauga	20				20
Informacinės technologijos*					70
Kūno kultūra				40	40
Iš viso profesinio mokymo dalykams skirtų valandų	897*****			1488*****	2385
Bendrojo ugdymo dalykai:					

Dorinis ugdymas:	2				
Tikyba		69	-		
Etika		69	-		
Kalbos:					
Lietuvių kalba ir literatūra	8	276	345		
Lietuvių kalba ir literatūra**	11	379	448		
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)**	8	276	345		
Užsienio kalbos:		Kursas, orientuotas į B1 mokėjimo lygį	Kursas, orientuotas į B2 mokėjimo lygį		
Užsienio kalba (...)	6	207	207		
Užsienio kalba (...)**	5	172	172		
Socialinis ugdymas:	4				
Istorija		138	207		
Geografija		138	207		
Integruotas istorijos ir geografijos kursas		138			
Matematika	6	207	316		
Informacinės technologijos***		69	138		
Gamtamokslinis ugdymas:	4				
Biologija		138	207		
Fizika		138	246		
Chemija		138	207		
Integruotas gamtos mokslų kursas		138	-		
Menai***:					
Dailė		138	207		
Muzika		138	207		
Teatras		138	207		
Šokis		138	207		
Kompiuterinės muzikos technologijos		138	207		
Grafinis dizainas		138	207		
Fotografija		138	207		
Filmų kūrimas		138	207		
Kūno kultūra:	4				
Bendroji kūno kultūra		138/207	276		
Pasirinkta sporto šaka		138/207			
Žmogaus sauga*					
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai					
Projektinė veikla/Brandos darbas					
Privalomi bendrojo ugdymo dalykai	34(1173) 44(1517) **				1173 1484**
Mokinio laisvai pasirinktas mokymo turinys		207 104**			
Iš viso valandų profesinio mokymo dalykams ir vidurinio ugdymo dalykams		2277 2518**		1488	3765 4006**
Minimalus mokinio privalomų pamokų skaičius per savaitę		30 35**			
Pamokos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti		310			310
Neformalusis švietimas			220		

Pastabos:

*integruojama į kito dalyko turinį arba mokoma kaip savarankiško dalyko ar modulio;

** grupėms tautinės mažumos kalba;

***mokinys gali rinktis kaip pasirenkamąjį dalyką;

****mokiniui, turinčiam 18 metų, praktinio mokymo ir praktikos metu – 40 val. per savaitę

*****mokykla gali priimti sprendimą persikirstyti profesinio mokymo dalykų valandas I–II ir III kursams neviršydama jai skiriamų lėšų.

189. Mokykla, planuodama ugdymo proceso, ugdymo sričių dalykų mokymo organizavimą, dalykų intensyvumą, integravimą, planuodama ir formuodama ugdymo turinį, rengdama mokyklos ugdymo planą, vadovaujasi Bendraisiais ugdymo planais ir bendraisiais profesinio mokymo planais. Vidurinio ugdymo organizavimas derinamas su atitinkamos profesinio mokymo programos įgyvendinimu.

190. Informacinės technologijos yra privalomas profesinio mokymo programos dalykas, tačiau mokinys, susidarydamas individualų ugdymo planą, gali rinktis ir informacinių technologijų dalyko kursą pagal vidurinio ugdymo bendrąją programą.

191. Lietuvių kalbos kultūra ir specialybės kalba gali būti integruojama į lietuvių kalbos ir literatūros dalyką, bendrasis profesinis mokymas, informacinės technologijos ir ekonomikos ir verslo pagrindai – į profesinio mokymo dalykus.

192. Vidurinio ugdymo programos menų srities dalykų programas mokinys renkasi ir mokosi Vidurinio ugdymo programos aprašo nustatyta tvarka. Technologijų dalykas keičiamas profesinio mokymo programos dalykais. Mokykla į mokinio laisvai pasirenkamų dalykų sąrašą gali įtraukti ir profesinio mokymo dalykus.

193. Jei dėl to, kad yra mažai mokinių, kurie mokėsi skirtingos užsienio kalbos (vokiečių, prancūzų), arba dėl skirtingo pavienių mokinių kalbos mokėjimo lygio negalima suformuoti grupės, privalomai užsienio kalbai mokytis gali būti skiriamos konsultacijos, mokymas organizuojamas savarankišku arba nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma) arba bendradarbiaujama su kita mokykla, galinčia užtikrinti užsienio kalbos programos tęstinumą, tačiau tai numatoma mokyklos ugdymo plane. Individualioms konsultacijoms savarankišku ir nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais gali būti skiriama iki 15 proc. Bendrųjų ugdymo planų 188 punkte dalykams skiriamų pamokų.

194. Trečiame kurse Rudens ir Pavasario atostogų gali būti neskiriama.

V. MOKINIŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS LIGONINĖS IR SANATORIJOS MOKYKLOSE

195. Mokinių, besigydančių stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, ugdymas organizuojamas vadovaujantis Mokinių mokymo stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje ir namuose organizavimo tvarkos aprašu ir Pagrindinio ugdymo ir Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, Bendraisiais ugdymo planais.

196. Ligoninės mokykla ar savivaldybės vykdomosios institucijos, ar jos įgalioto asmens paskirta bendroji bendrojo ugdymo mokykla (toliau – ligoninės mokykla) mokymui organizuoti rengia mokyklos ugdymo planą vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 13, 137, 187 punktais.

197. Ligoninės mokykloje kiekvienam mokiniui, mokomam kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (grupinio mokymosi forma) per savaitę skiriama: 5 klasėje – 13 pamokų, 6,7 klasėse – po 14 pamokų, 8, 9, 10 klasėse – po 15 pamokų, 11 (gimnazijos III), 12 (gimnazijos IV) klasėse – po 14 pamokų. Neformaliojo ugdymo veikloms organizuoti kiekvienai klasei skiriama po 2 neformaliojo ugdymo valandas. Mokiniai renkasi savo poreikius ir polinkius atitinkančias neformaliojo švietimo veiklas.

198. Ligoninės mokykloje mokinys, kuriam taikomas lovos režimas, arba nesusidarius mokinių klasei, mokoma pavienne mokymo forma savarankišku ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, suderintu su gydančiu gydytoju. Konsultacijoms grupėse nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu skiriama 40 procentų, individualioms konsultacijoms – iki 15 procentų (savarankišku ir nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais) Bendrųjų ugdymo planų 137, 187 punktuose dalykams skiriamų pamokų.

199. Ligoninės mokykloje 5–8 klasės gali būti jungiamos po dvi klases geriausiai būdais siekiant Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatytų pasiekimų. Jungtinei klasei skiriamas savaitinių pamokų skaičius apskaičiuojamas taip: susumuojama dviejų jungiamų skirtingų klasių mokiniui skiriamų pamokų skaičius (minimalus) per savaitę, numatytas Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte, apskaičiuojamas vidurkis ir nuo jo jungtinei klasei skiriama 70 procentų (pavyzdžiui, jeigu jungiama 5 ir 6 klasės, šių klasių mokiniui skiriamas minimalus pamokų skaičius: 5 klasėje – 26 pamokos, 6 klasėje – 28 pamokos. Vidurkis – 27 pamokos, jungtinei klasei skiriama 70 procentų nuo vidurkio, t. y. 19 pamokų per savaitę). Neformaliojo švietimo veikloms – 3 valandos jungtinei klasei.

200. Sanatorijos mokykla bendrųjų programų įgyvendinimui ir ugdymo procesui organizuoti rengia mokyklos ugdymo planą vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 13, 137, 187 punktais. Kiekvienam mokiniui, įvertinus jo fizines ir psichines galias, sudaromas individualus ugdymo planas.

201. Sanatorijos mokykloje, skirtoje mokiniams, sergantiems įvairiomis tuberkuliozės formomis:

201.1. pagrindinio ugdymo programai, mokant kasdieniu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais, įgyvendinti numatytas Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte minimalus privalomas mokinio pamokų skaičius mažinamas 20 procentų;

201.2. mokinio ugdymo poreikiams tenkinti 5–10 klasėse per savaitę skiriama 12 pamokų. Vienai klasei vidutiniškai – 3 pamokos. Šios pamokos skiriamos mokinių ugdymosi poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti;

201.3. neformaliojo švietimo veikloms 5–10 klasėse skiriama 13 valandų per savaitę. Mokykla jas paskirsto atsižvelgdama į mokinių neformaliojo švietimo poreikius;

201.4. vidurinio ugdymo programai, kai mokoma kasdieniu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais, įgyvendinti skiriamas Bendrųjų ugdymo planų 187 punkte numatytas pamokų skaičius.

202. Sanatorijos mokykloje, skirtoje mokiniams, sergantiems įvairiomis tuberkuliozės formomis, nesusidarius jungtinei klasei ar kai gydantys gydytojai mokiniui paskiria lovos režimą, mokoma pavienne mokymo forma savarankišku ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais leidus gydančiajam gydytojui. Pagrindinio ar vidurinio ugdymo programai įgyvendinti konsultacijoms grupėse nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu skiriama 40 procentų, individualioms konsultacijoms skiriama iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137 ar 187 punktuose dalykams skiriamų pamokų.

203. Sanatorijos mokykloje, skirtoje mokiniams, sergantiems įvairiomis ligomis (išskyrus įvairiomis tuberkuliozės formomis) pagrindinio ugdymo programai įgyvendinti numatytas minimalus privalomas pamokų skaičius klasei Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte mažinamas 35 procentais, kai mokoma kasdieniu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais. 5–10 klasėse per savaitę skiriama:

203.1. 9 pamokos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti. Klasei vidutiniškai skiriama 1,5 pamokos per savaitę;

203.2. 18 valandų neformaliojo švietimo veikloms. Mokykla jas paskirsto savo nuožiūra, atsižvelgdama į mokinių neformaliojo švietimo poreikius. Klasei vidutiniškai skiriamos 3 pamokos per savaitę.

204. Sanatorijos mokykloje, skirtoje mokiniams, sergantiems įvairiomis ligomis (išskyrus įvairiomis tuberkuliozės formomis), jungtinė klasė gali būti sudaroma jungiant po dvi klases geriausiai būdais siekiant Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatytų pasiekimų. Sudaromai jungtinei klasei skiriamas savaitinių pamokų skaičius apskaičiuojamas taip: susumuojama dviejų jungiamų klasių mokiniui skiriamų pamokų skaičius (minimalus) per savaitę, numatytas Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte, ir apskaičiuojamas vidurkis. Nuo vidurkio jungtinei klasei skiriama 80 procentų (pavyzdžiui, jeigu jungiama 6 ir 8 klasės, šių klasių mokiniams skiriama (minimalus) pamokų skaičius: 6 klasėje – 28 pamokos, 8 klasėje – 30 pamokų. Vidutinis klasei skiriamas pamokų skaičius – 29 pamokos, jungtinei klasei skiriama 80 procentų nuo

vidutinio skaičiaus, t. y. 23.2 pamokos per savaitę). Neformaliojo švietimo veikloms – 3 valandos jungtinei klasei.

205. Sanatorijos mokyklos, suderinusios su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), atsižvelgusios į mokinio sveikatą, gali priimti sprendimus į mokinių individualius ugdymo planus neįtraukti 1–3 dalykų, bet tai neturėtų sukelti neigiamų padarinių mokinių pasiekimams.

206. Vidurinio ugdymo programa sanatorijos mokykloje, skirtoje mokiniams, sergantiems įvairiomis tuberkuliozės formomis, ir sanatorijos mokykloje, skirtoje mokiniams, sergantiems įvairiomis ligomis (išskyrus įvairiomis tuberkuliozės formomis), įgyvendinama vadovaujantis Vidurinio ugdymo programos aprašu, Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis ir Bendrųjų ugdymo planų 187 punktu.

207. Ligoninės ar sanatorijos mokykloje nesusidarius mokinių klasei, mokoma pavienne mokymo forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, suderintu su gydančiuoju gydytoju. Konsultacijoms grupėse nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu skiriama 40 procentų, individualioms konsultacijoms – iki 15 procentų (savarankišku ir nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais) Bendrųjų ugdymo planų 197, 201, 203 punktuose dalykams skiriamų pamokų.

VI. ASMENŲ, KURIEMS LAIKINAI ATIMTA AR APRIBOTA LAISVĖ, UGDYMO ORGANIZAVIMAS

208. Perauklėjimo ar bausmės atlikimo vietoje ugdymas organizuojamas vadovaujantis Suimtųjų ir nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmės, bendrojo lavinimo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. 264 (Žin., 2009, Nr. 43-1666), Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašais, tvirtinamais švietimo ir mokslo ministro, Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu, Bendraisiais ugdymo planais.

209. Suimtųjų ir nuteistųjų asmenų mokymas pagal Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo bendrąsias programas organizuojamas: sudarant individualų ugdymo planą ir skiriant asmeniui mokymosi organizavimo būdą atsižvelgiant į mokyklos galimybes. Mokymas gali būti organizuojamas grupine forma kasdieniu ar (ir) nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais, pavienio mokymosi forma nuotoliniu mokymo proceso ar pavienio mokymosi forma savarankiško mokymo proceso organizavimo būdais.

210. Jeigu mokykla Pagrindinio ir Vidurinio ugdymo bendrąsias programas įgyvendina:

210.1. grupine forma kasdieniu ar (ir) nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, programoms įgyvendinti skiriamas pamokų skaičius, numatytas Bendrųjų ugdymo planų 137 ir 187 punktuose;

210.2. pavienio mokymosi forma nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, konsultacijoms grupėje skiriama 40 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137 ir 187 punktuose nustatyto pamokų skaičiaus;

210.3. pavienio mokymosi forma savarankiško mokymo proceso organizavimo būdu, skiriama iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137 ir 187 punktuose nustatyto pamokų skaičiaus.

211. Įgyvendinant pagrindinio ugdymo programas perauklėjimo ar bausmės atlikimo vietoje mokyklai rekomenduojama:

211.1. ugdymo procese naudoti mokymosi metodus, didinančius mokymosi motyvaciją, ugdančius mokinių socializaciją ir resocializaciją;

211.2. perskirstyti Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte nustatytą pamokų skaičių tarp dalykų iki 40 procentų, integruoti dalykus atsižvelgiant į mokinių turimą patirtį ir numatyti, kaip planuojama pasiekti Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatytų pasiekimų ir kompetencijų;

211.3. keisti iki 25 procentų Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų ir Vidurinio ugdymo bendrųjų programų turinio pagal besimokančiųjų poreikius;

211.4. asmenims, besimokantiems grupine forma kasdieniu ar (ir) nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, jungtinėse klasėse ar laikinosiose grupėse skirti 80 procentų Bendrųjų ugdymo planų 137 punkte nustatyto privalomo ugdymo laiko mokiniui per savaitę.

212. Perauklėjimo ar bausmės atlikimo vietoje mokymas asmenims, vyresniems nei 16 metų, gali būti organizuojamas pagal suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

213. Asmenims, kuriems laikinai atimta ar apribota laisvė, gali užimtumo programas (ar jų dalį) įskaityti vietoj kai kurių bendrojo ugdymo dalykų programų ar jų dalies.

214. Mokyklos, vykdančios pagrindinio, vidurinio ugdymo, profesinio mokymo programas kartu su pagrindinio ugdymo programos antrąja dalimi ar profesinio mokymo programas kartu su vidurinio ugdymo programa, ir pataisos namai – suimtųjų ir nuteistųjų užimtumo programas laisvės atėmimo vietose, privalo derinti mokinių individualius ugdymo planus, mokyklų įgyvendinamą ugdymo turinį ir mokyklų ugdymo planų projektus.

215. Asmenys, kuriems dėl laikinai atimtos ar apribotos laisvės draudžiama mokytis klasėje, grupėje ir nesant galimybių mokytis nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (grupinio ar pavienio mokymosi formomis), mokosi savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma) konsultacijoms skiriant iki 15 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose tos klasės dalykui nustatyto minimalaus savaitinių pamokų skaičiaus.

VII. MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ (IŠSKYRUS ATSIRANDANČIUS DĖL IŠSKIRTINIŲ GABUMŲ), UGDYMO ORGANIZAVIMAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

216. Mokykla, rengdama mokyklos ar individualaus ugdymo planą, turi sudaryti sąlygas mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, gauti kokybišką ir poreikius atitinkantį ugdymą bei būtiną švietimo pagalbą. Mokykla, dėl objektyvių priežasčių negalinti teikti ugdymo, tenkinančio mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, ir būtinos švietimo pagalbos, mokiniui turi pasiūlyti kitokią pagalbą, padedančią mokytis, teisės aktų nustatyta tvarka, rasti kitą mokyklą, galinčią tenkinti mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, pagalbos ir paslaugų reikmes ugdymo procese.

217. Mokykla mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą organizuoja vadovaudamasi Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 (Žin., 2011, Nr. 122-5771) ir šio skyriaus nuostatomis (jei šis skyrius nereglamentuoja, mokykla vadovaujasi kitomis Bendrojo ugdymo plano nuostatomis nustatančiomis švietimo programų įgyvendinimą), ir atsižvelgia į:

217.1. formaliojo švietimo programą;

217.2. mokymosi formą ir mokymo proceso organizavimo būdą;

217.3. į specialiojo ugdymo ir švietimo pagalbos poreikį (specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo išvadas, pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas);

217.4. esamas mokyklos galimybes (specialistų komanda, mokymo(si) aplinkomis, mokymo ir švietimo pagalbos lėšos).

218. Mokyklos ugdymo plano dalyje, skirtoje ugdyti mokinius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, turi būti:

218.1. nurodyta, kokias ugdymo programas, pritaikytas mokinių specialiesiems ugdymosi poreikiams, įgyvendina mokykla, kaip formuojamas ugdymo turinys ir įgyvendinamas ugdymas;

218.2. nustatytas mokiniui mokymo(si) valandų skaičius per savaitę, skirtas bendrojo ugdymo, bendrojo ugdymo pritaikytai, pagrindinio ugdymo individualizuotai ir socialinių įgūdžių

ugdymo programai įgyvendinti (atsižvelgiant į mokymo formą ir mokymo proceso organizavimo būdą);

218.3. mokykloje teikiama švietimo pagalba, jos teikimo tvarka ir tvarkaraščiai;

218.4. kita konkreči informacija, rodanti specialiojo ugdymo ir švietimo pagalbos ugdymo procese reikmių tenkinimą (mokyklos pagalbą mokiniui ugdytis, mokytis pagal gebėjimus, švietimo pagalbos teikimą ir kitokią mokyklos veiklą siekiant užtikrinti švietimo prieinamumą Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo ir kitų įstatymų nustatytais būdais).

219. Mokykla sudaromame mokyklos, klasės ar mokinio individualiame ugdymo plane atsižvelgusi į mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, mokymosi formą ir bendradarbiaudama su mokiniu ir (ar) jo tėvais (globėjais, rūpintojais), švietimo pagalbos specialistais:

219.1. turi išlaikyti mokiniui Bendruosiuose ugdymo planuose nurodytą minimalų pamokų skaičių pagrindinio ir vidurinio ugdymo programoms įgyvendinti;

219.2. turi vadovautis Bendruosiuose ugdymo planuose pagrindinio ar vidurinio ugdymo dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, nurodytu Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137, 150, 173, 187, 188, 243 ar 249 punktuose;

219.3. gali nuo 20 iki 30 procentų koreguoti dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičių, išskyrus nustatytąjį mokiniams, kurių ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 243 ar 249 punktais;

219.4. gali keisti dalykams skirtų pamokų skaičių, planuoti specialiąsias pamokas ir (ar) didinti pamokų skaičių, skirtą meniniam, technologiniam ugdymui, kitų dalykų mokymui, socialinei veiklai, ugdymo karjerai kompetencijų ugdymui;

219.5. gali keisti specialiųjų pamokų, pratybių ir individualiai pagalbai skiriamų valandų (pamokų) skaičių per mokslo metus atsižvelgusi į mokinio reikmes, švietimo pagalbos specialistų, vaiko gerovės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas;

219.6. gali 1–2 pamokomis mažinti minimalų privalomų pamokų skaičių, didindama neformaliojo švietimo valandų skaičių ar organizuodama veiklas, stiprinančias praktinius gebėjimus pagal 113, 114, 137, 150, 173, 187 ar 188 punktus;

219.7. gali 1–2 pamokomis didinti bendrą maksimalų pamokų skaičių mokiniui ir neformaliojo švietimo pamokų skaičių;

219.8. gali trumpinti pamokų trukmę 5 minutėmis, o šį laiką skirti mokinio ugdomajai veiklai keisti, sveikatą tausojančioms pertraukoms organizuoti;

219.9. gali keisti dienos ugdymo struktūrą (nepamokinis išdėstymas) nemažindama bendrojo minimalaus valandų skaičiaus per savaitę, atsižvelgdama į mokinio galias ir sveikatą, poilsio poreikį;

219.10. gali formuoti nuolatinės ar laikinąsias grupes, pogrupius iš tos pačios ar skirtingų klasių mokinių, kurių skaičių grupėje, pogrupyje nustato pati mokykla, atsižvelgusi į mokymo lėšas, mokinio poreikius, turimas mokymo(si) sąlygas ir mokymo priemones;

219.11. kai ugdymas organizuojamas mokyklose, klasėse, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 82–84 punktais;

219.12. turi užtikrinti ugdymo nuoseklumą, tęstinumą.

220. Individualus ugdymo planas rengiamas mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, atsižvelgus į ugdymo programą, pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas, ugdymo formą ir mokymo organizavimo būdą, mokyklos galimybes:

220.1. pagal pagrindinio ugdymo pritaikytą ir pagrindinio ugdymo individualizuotą programą:

220.1.1. turinčiam vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių ir besimokančiam bendrosios paskirties klasėje;

220.1.2. besimokančiam nuotoliniu ar savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu;

220.1.3. kai mokiniui pagal pedagoginės psichologinės tarnybos ar mokyklos Vaiko gerovės komisijos rekomendacijas nustatytu laikotarpiui reikia intensyvios pedagoginės ir švietimo pagalbos;

220.2. besimokančiam pagal vidurinio ugdymo ar vidurinio ugdymo pritaikytą programą;

220.3. siekiant nustatyti mokinio specialaus ugdymo įgyvendinimo ir švietimo pagalbos teikimo tikslus, užduotis, turinį, būdus, priemones, planuojamus mokinio pasiekimus;

220.4. vieneriems ar dvejiems mokslo metams ar kitam nustatytam laikotarpiui pritaikytai, individualizuotai ugdymo programai įgyvendinti ir švietimo pagalbai teikti;

220.5. sudaromas bendradarbiaujant mokytojams, mokiniams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), švietimo pagalbos specialistams ir kitoms institucijoms, kurias prireikus kaip konsultantus kviečiasi mokykla.

221. Vaiko gerovės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos siūlymu, tėvų (globėjų, rūpintojų) pritarimu mokinsys, turintis vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių:

221.1. dėl klausos sutrikimo, įvairiapusių raidos, elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo, skaitymo ir (ar) rašymo sutrikimų, intelekto (taip pat ir nepatikslingą intelekto sutrikimą), judesio ir padėties sutrikimų, kochlearinių implantų, dėl bendrųjų mokymosi sutrikimų, taip pat turintis mokymosi sunkumų dėl nepalankios aplinkos, gali vėliau pradėti mokytis pirmosios užsienio kalbos, mokytis tik vienos užsienio kalbos arba pradėti vėliau mokytis antrosios užsienio kalbos;

221.2. mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, besimokantis Bendrųjų ugdymo planų 221.1 punkte išvardytų sutrikimų turintis mokinsys gali nesimokyti užsienio kalbos;

221.3. besimokantiesiems pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą šioje programoje prasidedančius dalykus mokykla gali pradėti įgyvendinti metais vėliau, juos sieti su mokinių praktiniais interesais, kasdiene gyvenimo patirtimi; mokymas gali būti organizuojamas atskiromis veiklomis;

221.4. besimokantiesiems pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą, kurių ugdymas įgyvendinamas pagal Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137 ar 150 punktą, vietoj kelių tos srities dalykų mokykla gali siūlyti integruotas šių sričių dalykų pamokas, dalykų modulius, projektines veiklas, skirtas esminėms srities dalykų dalykinėms ir bendrosioms kompetencijoms įgyti;

221.5. kompleksinių negalių ir (ar) kompleksinių sutrikimų, į kurių sudėtį įeina klausos sutrikimai (išskyrus nežymų klausos sutrikimą), turintis mokinsys gali nesimokyti užsienio kalbų. Užsienio kalbų pamokų laikas gali būti skiriamas lietuvių, lietuvių gestų kalbai mokytis;

221.6. mokinsys, turintis klausos sutrikimą (išskyrus nežymų), gali nesimokyti muzikos;

221.7. judesio ir padėties bei neurologinių sutrikimų (išskyrus lengvus) turintis mokinsys gali nesimokyti technologijų;

221.8. vietoje Bendrųjų ugdymo planų 221.1, 221.2, 221.3, 221.4, 221.5, 221.6, 221.7 punktuose nurodytų dalykų mokinsys gali rinktis individualaus ugdymo plano dalykus, tenkinančius specialiuosius ugdymosi poreikius, gauti pedagoginę ar specialiąją pedagoginę pagalbą, o tautinės mažumos kalba besimokantis mokinsys – mokytis lietuvių kalbos;

221.9. mokinsys, atleistas nuo dalyko mokymosi pagal šį Bendrųjų ugdymo planų punktą, laikomas baigusių pagrindinio ugdymo programą, jei kitų ugdymo plano dalykų įvertinimai yra patenkinami.

II. MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ, PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

222. Mokinio, kuris mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, mokymosi pažanga ir pasiekimai vertinami pagal bendrosiose programose numatytus pasiekimus ir vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 62–70 punktų nuostatomis.

223. Mokinio, kuris mokosi pagal bendrojo ugdymo dalykų pritaikytą programą, mokymosi pažanga ir pasiekimai ugdymo procese vertinami pagal šioje programoje numatytus pasiekimus, vertinimo kriterijai aptariami su mokiniu, jo tėvais (globėjais, rūpintojais), švietimo pagalbą teikiančiais specialistais, susitariama, kokiais aspektais bus pritaikomas mokinio pasiekimų vertinimas ir pa(si)tikrinimų būdai, kaip jie derės su bendrosiose programose numatytais pasiekimų lygiais.

224. Dėl mokinio, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą arba Socialinių įgūdžių ugdymo programą, mokymosi pasiekimų vertinimo (būdų, periodiškumo) ir įforminimo susitariama mokykloje. Susitarimai priimami, atsižvelgus į mokinio galias ir vertinimo suvokimą, specialiuosius ugdymosi poreikius, planuojamą pažangą, tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus. Vertinimo būdus renkasi mokykla (vertinimo įrašais, „įskaityta“, „neįskaityta“, aprašais, pažymiais ir kt.).

III. SPECIALIOSIOS PEDAGOGINĖS IR SPECIALIOSIOS PAGALBOS MOKINIAMS TEIKIMAS

225. Specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos paskirtis – didinti ugdymo veiksmingumą.

226. Mokykla specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą mokiniui teikia, vadovaudamasi teisės aktais ir įgyvendindama pedagoginės psichologinės tarnybos ar mokyklos vaiko gerovės komisijos rekomendacijas.

227. Specialioji pedagoginė pagalba teikiama:

227.1. vadovaujantis Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011m. liepos 8 d. įsakymu Nr.V-1228 (Žin., 2011, Nr. 92-4395);

227.2. ugdymo proceso metu ar pasibaigus ugdymo procesui;

227.3. specialiųjų pratybų forma: individualios, pogrupinės (2–4 mokiniai), grupinės (5–8 mokiniai). Mokiniais, turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalba gali būti teikiama ir specialiųjų pamokų forma;

227.4. kai mokykloje nėra reikiamos specializacijos specialiųjų pedagogų (tiflopedagogo, surdopedagogo), mokiniui, kuriam rekomenduota papildoma specialioji pedagoginė pagalba, skiriama nuo 2 iki 4 valandų per savaitę individualioms specialiojo pedagogo konsultacijoms ir (ar) papildomai dalyko mokytojo pagalbai.

228. Specialioji pagalba:

228.1. teikiama vadovaujantis Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr.V-1229 (Žin., 2011, Nr. 92-4396);

228.2. teikiama mokytojo padėjėjo, gestų kalbos vertėjo;

228.3. teikiama ugdymo proceso metu.

IV. MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO POREIKIŲ, MOKYMAS NAMIE

229. Mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, mokymą namie savarankišku ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais organizuoja mokykla, pagal Vaiko gerovės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos, gydytojų rekomendacijas sudariusi individualų ugdymo planą mokymosi namie laikotarpiui.

230. Mokiniui, besimokančiam pagal bendrojo ugdymo arba pagal bendrojo ugdymo pritaikytą programą, mokytis namie mokykla skiria pamokų, vadovaudamasi Bendrųjų ugdymo planų 90–93 punktais, 1–2 pamokos gali būti skiriamos specialiosioms pamokoms ar specialiosioms

pratyboms, o besimokančiajam tautinės mažumos kalba – 2 papildomos valandos lietuvių kalbai mokytis.

231. Mokiniui, kuris mokosi namie pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą, mokytis namie skiriamos 8 valandos per savaitę:

231.1. turintį vidutinį, žymų ir labai žymų intelekto sutrikimą namie ugdo specialusis pedagogas;

231.2. turintį klausos sutrikimą (išskyrus nežymų) namie ugdo surdopedagogas ar logopedas, turintį regos (išskyrus nežymų) – tiflopedagogas;

231.3. specialusis pedagogas, atsižvelgęs į individualius gebėjimus, kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) sudaro individualų ugdymo planą, konsultuoja tėvus (globėjus, rūpintojus);

231.4. turinčiam judesio ir padėties sutrikimų rekomenduojama 1–2 valandas per savaitę skirti gydomajai mankštai;

231.5. tautinės mažumos kalba besimokančiam mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių ir ugdomam namie, lietuvių kalbai mokytis gali būti skiriamos papildomos 1–2 valandos per savaitę.

V. MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ IR BESIMOKANČIŲ PAGAL BENDROJO UGDYMO IR BENDROJO UGDYMO PRITAIKYTAS PROGRAMAS, UGDYMAS

232. Mokiniui, besimokančiam pagal bendrojo ugdymo ar bendrojo ugdymo pritaikytą programą ir turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137, 150, 173, 187 ar 188 punktuose dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris gali būti koreguojamas iki 20 procentų. Bendras pamokų ir neformaliojo švietimo pamokų skaičius gali būti mažinamas ar didinamas 1–2 pamokomis.

233. Sutrikusios klausos mokiniui mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137, 150, 173, 187 ar 188 punktu:

233.1. atsižvelgus į klausos netekimo laiką, kalbos išsivystymo lygį, turimus tarties įgūdžius ir gebėjimą bendrauti kalba, ugdymo plane specialiosios pamokos skiriamos tarčiai, kalbai ir klausai lavinti;

233.2. kurčiojo ir neprigirdinčiojo mokinio ugdymo plane turi būti skiriama: lietuvių gestų kalbai – 2–3 pamokos, lietuvių kalbai – 6–8 pamokos;

233.3. kurčias ir neprigirdintis mokinys mokomas totaliosios komunikacijos žodiniu ar dvikalbiu metodu, atsižvelgus į individualius gebėjimus ir tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus;

233.4. 9–10 klasėse iš mokinio ugdymo(si) poreikius tenkinančių pamokų 3 pamokos per savaitę skiriamos mokytis individualizuotai ir diferencijuotai bei karjeros valdymo kompetencijoms ugdyti;

233.5. mokiniui tarties, kalbos mokymo ir klausos lavinimo specialiosioms pratyboms skiriama: 5 klasėje 2 pamokos, 6–12 klasėse po 1 pamoką per savaitę, kochlearinių implantų naudotojams – po 2 pamokas per savaitę. Pratybų ir lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti.

234. Sutrikusios regos mokiniui mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137, 150, 173, 187 ar 188 punktu. Ugdymo plane specialiosios pamokos ir specialiosios pratybos skiriamos:

234.1. silpnaregiui mokiniui, kuriam gresia pavojus apakti, individualioms pratyboms (iki ketverių metų) mokytis Brailio rašto skiriamos 1–2 pamokos per savaitę, kursas gali būti intensyvinamas;

234.2. aklam (regėjimo aštrumas nuo šviesos pojūčio – iki 0,04) ir silpnaregiui (regėjimo aštrumas – 0,05–0,1) mokiniui regėjimui lavinti galima skirti 1–2 pamokas per savaitę (turint mokymo lėšų). Šis kursas gali būti intensyvinamas;

234.3. tiflopedagoginė pagalba aklam ir žymią silpnaregystę (regėjimo aštrumas su korekcija geriau matančia akimi nuo – 0,05 iki 0,1) turinčiam mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo programą, yra privaloma;

234.4. nereginiam mokiniui mobilumo lavinimo individualioms pratyboms skiriama po 1 pamoką per savaitę. Šios pamokos gali būti skiriamos ir kasdienio gyvenimo bei komunikaciniams įgūdžiams ugdyti.

235. Kurčneregio mokinio individualus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 243 ar 249 punktu. Ugdyti kurčneregį gali tiflopedagogas arba surdopedagogas pagal mokinio individualų ugdymo planą.

236. Sutrikusios kalbos ir kitos komunikacijos mokiniui mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137, 150, 173, 187 ar 188 punktais. Ugdymo plane specialiosios pamokos skiriamos tarčiai, kalbai ir klausai lavinti:

236.1. specialiosioms pratyboms 5–8 klasėse skiriama po 2 pamokas trims mokiniams per savaitę, 9–10 klasėse – po 0,5 pamokos mokinio kalbai ir komunikacijai lavinti;

236.2. mokiniui, bendraujančiam alternatyvios komunikacijos būdu, tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 0,5–1 pamoką per savaitę (mokinys mokomas individualiai ar diferencijuotai).

237. Judesio ir padėties sutrikimų turinčiam mokiniui mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137, 150, 173, 187 ar 188 punktais. Ugdymo plane specialiosios pamokos turėtų būti skiriamos gydomajai kūno kultūrai, sensomotorikai lavinti, kompiuteriniams įgūdžiams formuoti, komunikaciniams gebėjimams ugdyti:

237.1. mokiniui, turinčiam cerebrinį paralyžių ar judesio ir padėties sutrikimų (išskyrus lengvus), individualioms gydomosios kūno kultūros pratyboms skiriamos 1–2 pamokos per savaitę;

237.2. mokiniui, bendraujančiam alternatyvios komunikacijos būdu, 5–10 klasėse tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo specialiosios pratybos gali būti integruojamos į komunikacinės ir pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokas. Pratybų ir komunikacinės, pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti;

237.3. 4–8 mokinių grupei gali būti skiriamos 2–3 gydomosios kūno kultūros pamokos per savaitę.

238. Bendrojo ugdymo dalykų programas pritaiko mokytojas, atsižvelgdamas į mokinio gebėjimus ir galias, specialiojo pedagogo ir (ar) kitų Vaiko gerovės komisijos narių rekomendacijas. Kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų, mokytoją gali konsultuoti mokyklą aptarnaujančios pedagoginės psichologinės tarnybos ir (ar) savivaldybės administracijos švietimo padalinių specialistai.

VI. MOKINIŲ, BESIMOKANČIŲ PAGAL PAGRINDINIO UGDYMO INDIVIDUALIZUOTĄ PROGRAMĄ, UGDYMAS

239. Mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą, mokyklos ar individualus ugdymo planas sudaromas atsižvelgiant į mokinio intelekto sutrikimą (nežymus, vidutinis, žymus ar labai žymus), mokymosi formą, mokymo organizavimo būdą, ugdymą įgyvendinančios mokyklos paskirtį.

240. Ugdymas turi būti organizuojamas mokinio specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytoje mokyklos aplinkoje, teikiant būtina pagalbą, aprūpinant ugdymui skirtomis specialiosiomis mokymo ir techninės pagalbos priemonėmis:

240.1. pagrindinio ugdymo individualizuota programa rengiama mokiniui atsižvelgiant į mokinio galias ir gebėjimus ir vadovaujantis pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijomis;

240.2. mokiniui, turinčiam nežymų ar vidutinį intelekto sutrikimą, kurio ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137 ar 150 punktais, vietoj

gamtos mokslų srities dalykų mokykla gali siūlyti integruotas gamtos mokslų pamokas. Tada mokinys gali nesimokyti fizikos ir chemijos;

240.3. mokiniui, turinčiam nežymų ar vidutinį intelekto sutrikimą, kurio ugdymas organizuojamas vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137 ar 150 punktais, socialinio ugdymo srities dalykus mokykla gali įgyvendinti nuo 6–7 klasės arba vietoj socialinių mokslų srities dalykų mokykla gali siūlyti integruotas socialinių mokslų pamokas;

240.4. specialiosiose klasėse (lavinamosiose), skirtose intelekto sutrikimą turintiems mokiniams, visų dalykų (išskyrus gydomąją kūno kultūrą arba taikomąją fizinę veiklą) moko vienas mokytojas, turintis specialiojo pedagogo kvalifikaciją. Išimties taikomos lietuvių kalbos mokykloje, kurioje įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, dorinio ugdymo (tikybos), muzikos, technologijų, kūno kultūros dalykams, jei mokytojas atsisako mokyti šių dalykų ar neturi tam reikiamo išsilavinimo;

240.5. mokykla gali organizuoti specialiųjų klasių, skirtų intelekto sutrikimą turintiems mokiniams, mokinių užimtumą ir per mokinių atostogas. Savanoriai, aukštesniųjų klasių mokiniai, vykdantys socialinės veiklos programas, gali padėti mokytojui organizuoti šią veiklą;

240.6. mokiniui, turinčiam kompleksinių negalių, elgesio ir emocijų sutrikimų, specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse galima skirti po 1 pamoką per savaitę kompiuteriniams, specialiųjų mokymo priemonių naudojimo įgūdžiams formuoti, pažinimo funkcijoms lavinti, dalykų spragoms šalinti.

241. Mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą dėl nežymaus intelekto sutrikimo, mokyklos ar individualus ugdymo planas rengiamas:

241.1. vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137 ar 150 punktų dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris, atsižvelgus į mokymosi formą ir mokymo proceso organizavimo būdą, gali būti koreguojamas iki 25 procentų:

241.1.1. keisti (mažinti, didinti) dalykams skirtų pamokų skaičių;

241.1.2. planuoti papildomą mokytojo pagalbą;

241.1.3. planuoti specialiąsias pamokas;

241.1.4. didinti pamokų skaičių, skirtą meniniam, technologiniam ugdymui, kitų dalykų mokymui, socialinei veiklai, karjeros ugdymo kompetencijų ugdymui;

241.1.5. keisti specialiųjų pamokų, pratybų ir individualiai pagalbai skiriamų valandų (pamokų) skaičių per mokslo metus, atsižvelgus į mokinio reikmes, švietimo pagalbos specialistų, vaiko gerovės komisijos ar pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas;

241.1.6. 1–2 pamokomis mažinti minimalų privalomų pamokų skaičių, didinant neformaliojo švietimo valandų skaičių ar organizuojant veiklas, stiprinančias praktinius gebėjimus;

241.2. technologijų dalyko gali būti siūloma tik viena technologijų programa arba technologijų kryptis;

241.3. specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 0,5–1 pamoką per savaitę mokiniui, turinčiam kompleksinių negalių, įvairiapusių raidos sutrikimų, elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo sutrikimų.

242. Mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą dėl vidutinio intelekto sutrikimo, individualus ugdymo planas rengiamas:

242.1. besimokančiam bendrosios paskirties klasėje – integruotai, vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 113, 114, 137 ar 150 punktuose nurodytu dalykų programoms įgyvendinti skiriamų savaitinių pamokų skaičiumi, kuris, atsižvelgus į mokymosi formą ir mokymo proceso organizavimo būdą, gali būti koreguojamas iki 30 procentų, vadovaujantis 240 ir 241 punktų nuostatomis;

242.2. besimokančiam klasėje / mokykloje, skirtoje mokiniams, turintiems intelekto sutrikimą, – vadovaujantis Bendrųjų ugdymo planų 243 punktu;

242.3. specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 1 pamoką per savaitę mokiniui, naudojančiam alternatyvią komunikaciją. Tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo specialiosios pratybos gali būti integruojamos į komunikacinės ir pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokas. Pratybų ir komunikacinės, pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti.

243. Pagrindinio ugdymo individualizuotai programai įgyvendinti veikloms skiriamų valandų skaičius per savaitę:

Ugdymo metai, klasė	5–6	7–8	9–10	Iš viso per 6 ugdymo metus
Veiklos sritis				
Dorinis ugdymas	2	2	2	6
Komunikacinė veikla* arba Kalbos ir bendravimo ugdymas**	8–10	8–10	8–10	24–30
Pažintinė veikla	7–10	7–10	7–10	21–30
Orientacinė veikla	5–8	5–8	5–8	15–24
Informacinės technologijos**	0–4	0–4	0–4	0–4
Meninė veikla	6–9	6–9	6–9	18–27
Fizinė veikla	4–9	4–9	4–9	12–27
Pamokos mokinių ugdymo poreikiams tenkinti				
Pamokos mokinių specialiesiems ugdymosi poreikiams tenkinti: Specialioji veikla****				
Gydomoji kūno kultūra	4-10	4-16	4-16	12-42
Regos lavinimas				
Klausos lavinimas				
Komunikacinių gebėjimų ugdymas				
Pažintinių gebėjimų ugdymas				
Minimalus pamokų skaičius mokiniui	20/20	20/20	20/20	120
Maksimalus mokinio pamokų skaičius	24/24	26/26	26/26	152
Neformalusis švietimas	4	4	4	12

Pastabos:

*kai ugdymas organizuojamas mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba, lietuvių kalbai ugdyti turi būti skiriama ne mažiau laiko nei gimtajai kalbai;

** veikla, skiriama kurtiems ir neprigirdintiems vaikams (ją sudaro gestų kalba, sakytinė ir rašytinė lietuvių kalba) ar verbalinės komunikacijos neturintiems vaikams, naudojantiems alternatyvią komunikaciją;

***skiriama veikla atsižvelgus į mokyklos mokymosi aplinkas, turimus specialistus ir poreikį, jei veikla neintegruojama su kitomis veiklomis;

****skiriama sutrikusioms funkcijoms lavinti, specialiajai pagalbai teikti atsižvelgiant į mokinio sutrikimų pobūdį.

244. Ugdymas veiklomis organizuojamas mokiniui, besimokančiam pagal pagrindinio ugdymo individualizuotą programą dėl vidutinio, žybaus ir labai žybaus intelekto sutrikimo, pagal lentelėje nurodytą pamokų skaičių atskiriems ugdymo metams (klasei). Šios veiklos mokytojo nuožiūra gali būti jungiamos, keičiamos, atsižvelgus į mokinio poreikius, sveikatą.

245. Mokiniui, turinčiam cerebrinį paralyžių, judesio ir padėties sutrikimų (išskyrus lengvus), gydomosios kūno kultūros specialiosioms pratyboms skiriama po 2 pamokas per savaitę.

246. Mokiniui, turinčiam kompleksinių negalių, elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, specialiosioms pratyboms 5–10 klasėse skiriama po 1 pamoką per savaitę naudojimosi kompiuteriu ir specialiųjų mokymosi priemonių įgūdžiams formuoti, pažinimo funkcijoms lavinti, kalbiniams ir komunikaciniams gebėjimams ugdyti.

247. 5–10 klasių mokiniui, bendraujančiam alternatyviosios komunikacijos būdu, tarties, kalbos ir komunikacijos lavinimo specialiosios pratybos gali būti integruojamos į komunikacinės ir pažintinės veiklos, lietuvių kalbos pamokas. Pratybų, komunikacinės ir pažintinės veiklų, lietuvių kalbos pamokų turinys turi derėti.

VII. MOKINIŲ, BESIMOKANČIŲ PAGAL SOCIALINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMO PROGRAMĄ, UGDYMAS

248. Socialinių įgūdžių ugdymo programa įgyvendinama klasėse mokyklose, skirtose specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, rengiama mokiniui atsižvelgus į pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas.

249. Socialinių įgūdžių ugdymo programai įgyvendinti skiriamų valandų skaičius per savaitę:

Dalykai \ Ugdymo metai	I	II	III	Iš viso I–III mokymosi metais
Bendrasis ugdymas	12–14	12–14	12–14	38–42
Dorinis ugdymas	1	1	1	3
Komunikacinė veikla arba Kalbos ir bendravimo ugdymas*	3–5	3–5	3–5	9–15
Užsienio kalbos mokymas**	0–2	0–2	0–2	0–6
Pažintinė veikla	2	2	2	6
Orientacinė veikla	0–2	0–2	0–2	0–6
Informacinės technologijos***	0–2	0–2	0–2	0–6
Meninė veikla	1–3	1–3	1–3	3–9
Fizinė (sveikatos ugdymo, stiprinimo) veikla	3	3	3	9
Mokinių specialiesiems ugdymosi poreikiams tenkinti skiriama veikla	12–14	14–16	14–16	38–46
Socialinio, technologinio (darbinio), meninio ugdymo veikla****	12–14	14–16	14–16	38–46
Savarankiškumo ugdymas*****				
Tecnologinių, verslumo įgūdžių ugdymo, praktinė, projektinė veikla, pažinties su profesijomis veikla				
Iš viso	24–28	26–30	26–30	76–88
Neformalusis švietimas	2	2	2	6

Įvairių socialinio ugdymo / technologinio (darbinio) ugdymo ir (ar) savarankiškumo ugdymo veiklos pamokų per savaitę skaičių galima keisti, atsižvelgus į mokinių gebėjimus, mokyklos galimybes ir tėvų (globėjų, rūpintojų) bei mokinių pageidavimus. Veiklos gali būti keičiamos dalykais, atsižvelgiant į mokinio galias ir gebėjimus.

*Veikla skiriama kurtiems ir neprigirdintiems vaikams (ją sudaro gestų kalba, sakinė ir rašytinė lietuvių kalba) ir intelekto sutrikimų turintiems vaikams, naudojantiems alternatyvią komunikaciją;

** ir *** veikla, organizuojama atsižvelgiant į mokyklos galimybes ir mokinių gebėjimus bei galias;

mokykla planuoja ir organizuoja, atsižvelgusi į turimą ugdymo aplinką, mokinio galimybes ir poreikius;

****veikla, skiriama mokinių meniniams ir technologiniams darbams, buitės kultūrai, savitvarkai, namų ruošai ūkio darbams;

*****veikla, skirta pagrindinėms funkcijoms lavinti, specialiųjų priemonių (ugdymui, skirtos techninės pagalbos priemonių, kompiuterinių technologijų, buitės įrangos, buitinių įrankių) naudojimo ar kitiems kasdieniams savarankiškumą didinantiems įgūdžiams formuoti, orientacijai erdvėje, mobilumo įgūdžiams ugdyti, alternatyviai komunikacijai mokytis.

250. Įgyvendindama socialinio ugdymo veiklas, mokykla gali ieškoti šiai veiklai organizuoti pritaikytų, atvirų visuomenei, socialinėje erdvėje esančių aplinkų, socialinių partnerių, galinčių sudaryti sąlygas ir sukurti aplinkas šioms veikloms vykdyti, bendradarbiaudama su kitomis mokyklomis ieškoti universalaus dizaino įstaigų, galinčių padėti vykdyti šias veiklas.

251. Logopedinėms arba kitoms specialiosioms pratyboms skiriamos 2 pamokos 3 mokiniams per savaitę.

252. Individualioms gydomosios kūno kultūros pratyboms gali būti skiriama iki 2 pamokų per savaitę mokiniui, turinčiam cerebrinį paralyžių, judesio ir padėties sutrikimų.

253. Veiklos gali būti integruojamos, jungiamos, keičiamos, atsižvelgus į mokinių ugdymosi poreikius, situacijas, dėl kurių koreguojamas ugdymo procesas.

VIII. APAKUSIŲ 18 METŲ IR VYRESNIŲ ASMENŲ SOCIALINIS UGDYMAS

254. Apakę 18 metų ir vyresni asmenys socialiai ugdomi namie:

254.1. apakusių asmenų socialinio ugdymo programas įgyvendinti skiriamų valandų skaičius per savaitę:

Ugdymo kryptys	Skiriama valandų per savaitę
Brailio rašto mokymas Orientacija erdvėje ir savarankiškas judėjimas Kompiuterinis raštingumas Kasdienio gyvenimo ir komunikacijos įgūdžių ugdymas	4

254.2. apakusį 18 metų ir vyresnį asmenį namie moko tiflopedagogas;

254.3. ugdymo kryptys parenkamos ir individualus ugdymo planas sudaromas atsižvelgus į apakusio asmens gebėjimus ir pageidavimus;

254.4. Brailio raštui mokytis skiriama iki 60 valandų orientacijos erdvėje ir savarankiško judėjimo – iki 90 valandų savitarnos ir buitiniams įgūdžiams lavinti – iki 60 valandų.

VIII. SUAUGUSIŲJŲ PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

I. SUAUGUSIŲJŲ PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

255. Mokykla, vykdanči suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programas, vadovaujasi Pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, Pagrindinio ugdymo programos aprašu, tvirtinamu švietimo ir mokslo ministro. Mokykla, vykdanči suaugusiųjų vidurinio ugdymo programas, vadovaujasi Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, Vidurinio ugdymo programos aprašu. Mokyklos, sudarydamos ugdymo planą, vadovaujasi Bendrųjų ugdymo planų nuostatomis.

256. Besimokantiejiems pagal suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas 2013–2014, 2014–2015 mokslo metų trukmė nurodyta Bendrųjų ugdymo planų 5.1, 5.2 punktuose. Mokiniam skiriamos Rudens, Žiemos (Kalėdų), Pavasario (Velykų) ir Vasaros atostogos. Mokyklos sprendimu neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu besimokantiejiems mokiniams įskaitos gali būti organizuojamos per atostogas.

257. Suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančių mokyklų suaugusiųjų klasės gali būti komplektuojamos kelis kartus per mokslo metus.

258. Suaugusių asmenų anksčiau įgytas išsilavinimas prilyginamas pagrindiniam išsilavinimui pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymą Nr. ISAK-661 „Dėl išsilavinimo prilyginimo“ (Žin., 2005, Nr. 53-1806).

259. Socialinė veikla suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančių mokyklų suaugusiųjų klasių mokiniams neprivaloma.

260. Kitos Bendruosiuose ugdymo planuose išdėstytos bendrosios nuostatos, ugdymo programų vykdymo bendrosios nuostatos suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančiose mokyklose taikomos tiek, kiek neprieštarauja Suaugusiųjų, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimo dalyje išdėstytoms nuostatomis.

II. SUAUGUSIŲJŲ PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

261. Mokykla, vykdanči suaugusiųjų pagrindinio ir suaugusiųjų vidurinio ugdymo programas, organizuodama suaugusiųjų mokymąsi, vadovaujasi Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašu.

262. Savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma) gali mokytis suaugę asmenys, kuriems dėl laikinai atimtos ar apribotos laisvės draudžiama mokytis klasėje, grupėje ir nėra galimybių mokytis nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (grupinio ar pavienio mokymosi formomis).

263. Asmenims, kurie dėl laikinai atimtos ar apribotos laisvės mokosi savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu (pavienio mokymosi forma), konsultacijoms skiriama iki 15 procentų Bendruosiuose ugdymo planuose tos klasės dalykui nustatyto minimalaus savaitinio pamokų skaičiaus.

264. 18 metų ir vyresnis suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančių mokyklų mokinys, besimokantis pagal suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programas, gali nesimokyti menų, kūno kultūros ar pasirinktos sporto šakos kurso. Mokiniui, nepasirinkusiam kūno kultūros ar menų, šių dalykų pamokos gali būti skiriamos pagal mokinio poreikius kitiems pasirinktiems dalykams mokytis.

265. Suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančių mokyklų mokiniai, besimokantys pagal suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, vietoj technologijų dalyko kurso gali rinktis savo poreikius atitinkančią formaliojo profesinio mokymo programą.

266. 18 metų ir vyresnis suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančių mokyklų suaugusiųjų klasių mokinys, besimokantis pagal suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programą gali nesimokyti technologijų dalyko.

267. 18 metų ir vyresniam mokiniui, besimokančiam pagal suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, vietoj bendrosiose programose numatytų technologijų dalykų gali būti siūloma rinktis kitus jo mokymosi poreikius atitinkančius technologijų modulius, integruotus technologijų modulius ar pan.

268. Technologijų dalyką mokantis pagal suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas galima įskaityti:

268.1. mokiniui, kuris mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba jos modulius;

268.2. mokiniui, kuris teisės aktų nustatyta tvarka pateikia įrodančius dokumentus, kad:

268.2.1. yra nebaigęs visos formaliojo profesinio mokymo programos;

268.2.2. yra baigęs formaliojo profesinio mokymo programą, bet neturi kvalifikacijos;

268.2.3. yra baigęs formaliojo profesinio mokymo programą ir įgijęs kvalifikaciją.

269. Neformaliojo švietimo valandos suaugusiųjų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančių mokyklų suaugusiųjų klasėse gali būti skiriamos pasirinktoms saviraiškos programoms: meniniams, kalbiniais, sportiniams, sveikatos ugdymo, moksliniams, technologiniams, socialiniams, komunikacinių technologijų ir kitokiems mokinių gebėjimams ugdyti, mokinių konsultacijomis, neformaliajam švietimui.

270. Dalykai ir jiems skiriamų savaitinių pamokų skaičius suaugusiųjų pagrindinio ugdymo programoms įgyvendinti kasdieniu arba nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais (grupinio mokymosi forma):

Dalykų sritys, dalykai	5–6 klasės	7–8 klasės	Pagrindinio ugdymo programos pirmoji dalis (5–8 klasės)	Pagrindinio ugdymo programos antroji dalis (9–10 (gimnazijos I–II) klasės)	Pagrindinio ugdymo programa
Dorinis ugdymas (tikyba arba etika)	2	2	4	2	6

Užsienio kalba (2-oji)		0,5–1	0,5–1	0,5–1	0,5–1	0,5–1	2,5–5
Matematika	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	1,25–1,5	7,5–9
Ekonomika					0,25		0,25
Biologija	0,5	0,5	0,5	0,5–1	0,5–1	0,5–1	3–5
Fizika			0,5	0,75–1	0,75–1	0,75–1	2,75–4
Chemija				0,75–1	0,75–1	0,75–1	2,25–3
Informacinės technologijos	0,5	0,5			(0,5)	(0,5)	1,75–2
Istorija	0,5	0,5	0,5	0,5–1	0,5–1	0,5–1	3–5
Pilietiškumo pagrindai						0,25	0,25
Geografija		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Dailė	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	1,5
Muzika	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	1,5
Technologijos	0,5	0,5	0,5	0,25	(0,25)	0,25	2,5
Pasirenkamieji dalykai							
Pamokos mokinio ugdymo poreikiams tenkinti	1	1	1	1	1–1,75	1–2	6–7,75
Iš viso (grupinėms konsultacijoms)	0–8	0–8	0–8	0–8	0–9	0–9	0–50
Projektai	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–2	0–7
Neformalusis švietimas					0–2; 0–70	0–2 0–70	

272. Mokykla, atsižvelgdama į mokinių patirtį, priima sprendimą, kiek pamokų ar konsultacijų reikia skirti, kad būtų pasiekti pasiekimai, numatyti pagrindinio ugdymo bendrosiose programose. Konsultacijų skaičius negali būti didesnis nei konkrečiai klasei numatytas maksimalus konsultacijų skaičius per savaitę.

273. Neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu besimokantieji laiko visų savo individualaus ugdymo plano dalykų įskaitas. Įskaitų skaičius yra toks, kiek pamokų per savaitę skiriama mokytis dalykui, tačiau įskaitų per mokslo metus negali būti mažiau negu trys, jei ugdymo procesas organizuojamas trimestrais, ir ne mažiau negu dvi, jei ugdymo procesas organizuojamas pusmečiais.

274. Atskirais atvejais, esant mažam besimokančiųjų neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu skaičiui, gali būti formuojama mokinių, kurie mokosi neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu, grupė. Dalykams mokytis grupėje turi būti skiriama ne mažiau kaip iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 271 punkte dalykui skiriamų pamokų skaičiaus.

275. Dalykai ir jiems skiriamų pamokų skaičius suaugusiųjų vidurinio ugdymo programai įgyvendinti per dvejus metus:

Ugdymo sritys, dalykai	Minimalus pamokų skaičius privalomam turiniui	Pamokų skaičius (kasdieniu arba nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu grupinio mokymosi forma)		Pamokų skaičius (neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu)		Valandų skaičius dalyko kursui	
		Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas	Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas	Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas
Dorinis ugdymas:	2						-

Tikyba		2	–	0,5	–	69	
Etika		2	–	0,5	–	69	-
Kalbos:							
Lietuvių kalba ir literatūra	6	6	8	3	4	276 (207 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	346 (276 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) *	6	6	8	3	4	276 (207 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	346 (276 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Lietuvių kalba ir literatūra*	8	8	9	3	4	346 (276 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	448 (310 kurso valandų ir 138 ind. mokymosi)
Užsienio kalbos		Kursas, orientuotas į B1 mokėjimo lygį	Kursas, orientuotas į B2 mokėjimo lygį	Kursas, orientuotas į B1 mokėjimo lygį	Kursas, orientuotas į B1 mokėjimo lygį	Kursas, orientuotas į B1 mokėjimo lygį	
Užsienio kalba ( )		5	5	2	2	207 (173 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)	
Užsienio kalba ( )		5	5	2	2	207 (173 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)	
		Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas	Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas	Bendrasis kursas	Išplėstinis kursas
Socialinis ugdymas:	2						
Istorija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Geografija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Integruotas istorijos ir geografijos kursas		2	–	1,25	–	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	-
Matematika	5	5	8	2	4	207 (173 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)	310 (276 kurso valandos ir 34 ind. mokymosi)
Informacinės technologijos		2	3	0,5	1	69 (69 kurso valandos)	138 (104 kurso

							valandos ir 34 ind. mokymosi)
Gamtamokslinis ugdymas:	2						
Biologija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Fizika		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	242 (138 kurso valandos ir 104 ind. mokymosi)
Chemija		2	4	1,25	2	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	207 (138 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)
Integruotas gamtos mokslų kursas		2	–	1,25	–	138 (69 kurso valandos ir 69 ind. mokymosi)	-
Menai, technologijos, integruotas menų ir technologijų kursas	1,5						
Menai:						138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	207 (69 kurso valandos ir 138 ind. mokymosi)
Dailė		1,5	2	0,5	1,5		
Muzika		1,5	2	0,5	1,5		
Teatras		1,5	2	0,5	1,5		
Šokis		1,5	2	0,5	1,5		
Kompiuterinės muzikinės technologijos		1,5	2	0,5	1,5		
Grafinis dizainas		1,5	2	0,5	1,5		
Fotografija		1,5	2	0,5	1,5		
Filmų kūrimas		1,5	2	0,5	1,5		
Technologijos (kryptys):							
Integruotas menų ir technologijų kursas		1,5	2	0,5	1,5	138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	207 (69 kurso valandos ir 138 ind. mokymosi)
Technologijos:						138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	207 (69 kurso valandos ir 138 ind. mokymosi)
Turizmas ir mityba		1,5	2	1	1,5		

Statyba ir medžio apdirbimas		1,5	2	1	1,5		
Tekstilė ir apranga		1,5	2	1	1,5		
Taikomasis menas, amatai ir dizainas		1,5	2	1	1,5		
Verslas ir vadyba bei mažmeninė prekyba		1,5	2	1	1,5		
Mechanika, mechaninis remontas		1,5	2	1	1,5		
Kitos technologijų kryptys		1,5	2	1	1,5		
Integruotas menų ir technologijų kursas		1,5	2	1	1,5		
Kūno kultūra:	1,5						
Bendroji kūno kultūra		1,5	2	0,5	1,5	138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	276 (69 kurso valandos ir 207 ind. mokymosi)
Pasirinkta sporto šaka		1,5	–	0,5	–	138 (52 kurso valandos ir 86 ind. mokymosi)	
Žmogaus sauga		0,5**	–	–	–		
Pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai							
Projektinė veikla/Brandos darbas							
Privalomi bendrojo kurso dalykai	25; 33*			12; 15*	12; 15*		
Mokinio pasirinktas mokymo turinys		20; 14*	20; 14*	10; 7	10; 7*		
Minimalus mokinio pamokų skaičius	Kasdieniui ar nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu besimokantiejiems – 19; 20* pamokų per savaitę, neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu – 0–9 grupinės konsultacijos per savaitę						
Neformalusis švietimas	Kasdieniui mokymo proceso organizavimo būdu besimokantiejiems – 6 valandos (3–11 (gimnazijų III) kl. ir 3–12 (gimnazijų IV) kl. per savaitę (105 valandos – 11 (gimnazijų III) kl. ir 102 valandos – 12 (gimnazijų IV) kl. per metus). Neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu besimokantiejiems – 2 valandos per savaitę (1–11 (gimnazijų III) kl. ir 1–12 (gimnazijų IV) kl.); (35 valandos – 11 (gimnazijų III) kl. ir 34 valandos – 12 (gimnazijų IV) kl.)						
Pamokos laikinosioms grupėms sudaryti	14 valandų per savaitę per dvejus metus besimokantiejiems kasdieniu mokymo proceso organizavimo būdu, 6 valandos per savaitę per dvejus metus besimokantiejiems neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu						
Individualios konsultacijos	Neakivaizdiniu proceso organizavimo būdu dalykų individualioms konsultacijoms skiriama 0–4 savaitinių pamokų per dvejus mokslo metus						

Pastabos: *mokyklose, kuriose įteisintas mokymas tautinės mažumos kalba; **integruojama į dalykų mokymo turinį. Lentelės duomenų paaiškinimas. Lentelėje nurodoma dvejų mokslo metų savaitinių pamokų suma. Programos apimties skiltyje nurodomas kursas valandomis, o skliaustuose – mokymosi klasėje ir individualaus mokymosi valandų skaičius.

276. Neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu besimokantieji pagal vidurinio ugdymo programą laiko visų savo individualaus ugdymo plano dalykų įskaitas. Įskaitų

skaičius yra toks, kiek pamokų per savaitę skiriama mokytis dalykui, tačiau įskaitų per mokslo metus negali būti mažiau negu trys, jei ugdymo procesas organizuojamas trimestrais, ir ne mažiau negu dvi, jei ugdymo procesas organizuojamas pusmečiais. Besimokantiesiems vidurinio ugdymo programos dalykų (išskyrus užsienio kalbas) pagal išplėstinį dalyko programos kursą įskaitų negali būti mažiau kaip aštuonios per dvejus mokslo metus.

277. Atskirais atvejais, esant mažam besimokančiųjų neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu skaičiui, gali būti formuojama besimokančiųjų neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu grupė. Dalykams mokytis neakivaizdiniu mokymo proceso organizavimo būdu grupėje turi būti skiriama iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 275 punkte dalykui skiriamų pamokų skaičiaus.

278. Asmeniui, kuris mokosi pagal suaugusiųjų, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu pavienio mokymosi forma, konsultacijoms grupėse skiriama iki 40 procentų, individualioms – iki 15 procentų Bendrųjų ugdymo planų 270, 271, 275 punktuose dalykui skiriamų pamokų skaičiaus.
